וְאַל־תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ לֹא תִזְכְּרִי־עוֹד: ה כִּי
בְעָלַיִךְ עֹשַׂיִךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל־הָאָרֶץ יִקָּרֵא: ו כִּי־כְאִשָּׁה עֲזוּבָה
וַעֲצוּבַת רוּחַ קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ: ז בְּרֶגַע קָטֹן עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים
גְּדֹלִים אֲקַבְּצֵךְ: ח בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ יְהוָה:
ט כִּי־מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי־נֹחַ עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצֹף עָלַיִךְ
וּמִגְּעָר־בָּךְ: י כִּי ה�ֽהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא־יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא
תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה:

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת נח • ג' במרחשון התש"פ

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י **מליובאוויטש**
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

התקשרות

אישיט

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפרשת־השבוע
• הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים • יומנים
ותאריכי חב"ד • שניים מקרא ואחד תרגום

צעירי אגודת חב"ד
חב"ד כל הלב לכל אחד

...בפרט נשיאי חב"ד שהשפעתם היא באופן דיתפרנסון מיני', וכמו כן ניכרת השפעה זו על החסידים עד לאכילה ושתי' שלהם, שניכר שזה חסיד אמיתי דנשיאי חב"ד המתנהג באופן דהולך בדרכיו, לא רק בנוגע להעבודה בג' קוין דתורה עבודה וגמ"ח אלא גם בעניני רשות שלו.

(תוכן קצר משיחות תשמ"ט, עמ' 85)

4 > דבר מלכות • 8 > משיח וגאולה בפרשה • 9 > ניצוצי רבי • 11 > הזמן גרמא • 12 > עת לדעת • 17 > ממעייני החסידות 19 • > לוח השבוע • 21 > שמו"ת

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	ציצית ותפילין						
ו', ג' במרחשוון	3.57	4.44	5.05	6.04	8.39	11.24	11.54	4.51.3	5.16
ש"ק, ד' במרחשוון	3.58	4.44	5.06	6.05	8.39	11.24	11.54	4.50.5	5.15
א', ה' במרחשוון	3.58	4.45	5.07	6.06	8.39	11.24	11.54	4.49.6	5.15
ב', ו' במרחשוון	3.59	4.46	5.07	6.07	8.40	11.24	11.54	4.48.8	5.14
ג', ז' במרחשוון	4.00	4.47	5.08	6.08	8.40	11.24	11.54	4.48.0	5.13
ד', ח' במרחשוון	4.00	4.47	5.09	6.08	8.41	11.24	11.54	4.47.2	5.12
ה', ט' במרחשוון	4.01	4.48	5.10	6.09	8.41	11.24	11.54	4.46.4	5.12
ו', י' במרחשוון	4.02	4.49	5.11	6.10	8.42	11.24	11.54	4.45.7	5.11

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
נח	16:14	17:27	16:29	17:28	16:19	17:27	16:33	17:30
לך-לך	16:09	17:22	16:23	17:23	16:13	17:22	16:27	17:25

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב **יוסף־יצחק הכהן אהרונוב**

מערכת: **לוי־יצחק שייקביץ, יוסף־יצחק אולידורט, אליהו קעניג, אברהם מרינובסקי**

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03-9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ISSN 7474-0793 • גיליון NO. 1319

לזכות הרה"ח משה מאיר הכהן בן חנה להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות מתוך בריאות איתנה והרחבה

בְּתַר דְּאוֹלִיד יָת שְׁרוּג מָאתָן וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס כב וַיְחִי שְׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־נָחוֹר: וַיְחִי שְׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־נָחוֹר: וְחַיָא שְׂרוּג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת נָחוֹר: כג וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נָחוֹר מָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נָחוֹר מָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וְחַיָא שְׂרוּג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת נָחוֹר מָאתָן שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס כד וַיְחִי נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־תָּרַח: וַיְחִי נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־תָּרַח: וְחַיָא נָחוֹר עַשְׂרִין וּתְשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת תָּרַח: כה וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־תֶּרַח תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־תֶּרַח תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וְחַיָא נָחוֹר בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת תָּרַח מְאָה וּתְשַׁע עֲשַׂר שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס כו וַיְחִי־תֶרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן: וַיְחִי־תֶרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן: וְחַיָא תֶּרַח שִׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן: כז וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת תֶּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט: וְאֵלֶּה תּוֹלְדַת תֶּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד יָת נָחוֹר מָאתָן שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס כז וְאִלֵּין תּוֹלְדַת תֶּרַח תֶּרַח אוֹלִיד יָת אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן וְהָרָן אוֹלִיד יָת לוֹט: כח וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים: וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו בְּאַרְעָא דְּיַלָּדוּתֵהּ בְּאוּרָא דְּכַסְדָּאֵי:

מפטיר כט וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אֵשֶׁת־אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם אֵשֶׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי־מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה: וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אֵשֶׁת־אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם אֵשֶׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי־מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה: וּנְסִיב אַבְרָם וְנָחוֹר לְהוֹן נְשִׁין שׁוּם אִתַּת אַבְרָם שָׂרָי וְשׁוּם אִתַּת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת הָרָן אֲבוּהָא דְמִלְכָּה וַאֲבוּהָ דְיִסְכָּה: ל וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד: וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד: וַהֲוַת שָׂרַי עֲקָרָה לֵית לַהּ וְלָד: לא וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן בֶּן־בְּנוֹ וְאֵת שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן בֶּן־בְּנוֹ וְאֵת שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וּדְבַר תֶּרַח יָת אַבְרָם בְּרֵהּ וְיָת לוֹט בַּר הָרָן בַּר בְּרֵהּ וְיָת שָׂרַי כַּלְתֵּהּ אִתַּת אַבְרָם בְּרֵהּ וּנְפָקוּ עִמְּהוֹן מֵאוּרָא דְכַסְדָּאֵי לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִכְנָעַן וַאֲתוֹ עַד חָרָן וִיתִיבוּ תַּמָּן: לב וַיִּהְיוּ יְמֵי־תֶרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן: וַיִּהְיוּ יְמֵי־תֶרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן: וַהֲווֹ יוֹמֵי תֶּרַח מָאתָן וַחֲמֵשׁ שְׁנִין וּמִית תֶּרַח בְּחָרָן:

קנ"ג פסוקים, בצלא"ל סימן. אב"י יסכ"ה לו"ט סימן.

הפטרה לפרשת נח בישעיה פרק נד

א רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי־רַבִּים בְּנֵי־שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה: ב הַרְחִיבִי | מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ יַטִּוּ אַל־תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי מֵיתָרַיִךְ וִיתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי: ג כִּי־יָמִין וּשְׂמֹאול תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם יִירָשׁ וְעָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ: ד אַל־תִּירְאִי כִּי־לֹא תֵבוֹשִׁי

אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה הַחֵלֶם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לְאׇ־יִבָּצֵר
מֵהֶם כׇּל אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת: וַאֲמַר יְיָ הָא עַמָּא חַד
וְלִישָׁן חַד לְכֻלְּהוֹן וְדֵין דְּשָׁרְיוּ לְמֶעְבַּד וּכְעַן לָא
יִתְמְנַע מִנְּהוֹן כׇּל דְּחַשִּׁיבוּ לְמֶעְבַּד: ז הָבָה נֵרְדָּה
וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לׇא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׂפַת
רֵעֵהוּ: הָבָה נֵרְדָּה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לׇא
יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׂפַת רֵעֵהוּ: הָבוּ נִתְגְּלֵי וּנְבַלְבֵּל תַּמָּן
לִישָׁנְהוֹן דְּלָא יִשְׁמְעוּן (גְּבַר) אֱנָשׁ לִישָׁן חַבְרֵהּ:
ח וַיָּפֶץ יְהוָה אׇתָם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כׇל־הָאָרֶץ
וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר: וַיָּפֶץ יְהוָה אׇתָם מִשָּׁם
עַל־פְּנֵי כׇל־הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר: וּבַדַּר יְיָ
יָתְהוֹן מִתַּמָּן עַל אַפֵּי כׇל אַרְעָא וּמְנָעוּ לְמִבְנֵי (נ״י
וְאִתְמְנָעוּ מִלְּמִבְנֵי) קִרְתָּא: ט עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ
בָּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כׇּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם
הֱפִיצָם יְהוָה עַל־פְּנֵי כׇל־הָאָרֶץ: עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ
בָּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כׇּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הֱפִיצָם
יְהוָה עַל־פְּנֵי כׇל־הָאָרֶץ: עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל אֲרֵי
תַּמָּן בַּלְבֵּל יְיָ לִישַׁן כׇּל אַרְעָא וּמִתַּמָּן בַּדְּרִנּוּן יְיָ
עַל אַפֵּי כׇּל אַרְעָא: פ י אֵלֶּה תוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם
בֶּן־מְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אַרְפַּכְשַׁד שְׁנָתַיִם אַחַר
הַמַּבּוּל: אֵלֶּה תוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן־מְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
אֶת־אַרְפַּכְשַׁד שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל: אִלֵּין תּוֹלְדַת
שֵׁם שֵׁם בַּר מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת אַרְפַּכְשָׁד
תַּרְתֵּין שְׁנִין בָּתַר טוֹפָנָא: יא וַיְחִי־שֵׁם אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשַׁד חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי־שֵׁם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשָׁד
חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיָא
שֵׁם בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת אַרְפַּכְשָׁד חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס יב וְאַרְפַּכְשַׁד חַי חֲמֵשׁ
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שָׁלַח: וְאַרְפַּכְשַׁד חַי
חֲמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שָׁלַח: וְאַרְפַּכְשַׁד
חַיָא תְּלָתִין וַחֲמֵשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת שֶׁלַח: יג וַיְחִי
אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֶׁלַח שָׁלֹשׁ שָׁנִים
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי

אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֶׁלַח שָׁלֹשׁ שָׁנִים
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיָא
אַרְפַּכְשַׁד בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת שֶׁלַח אַרְבַּע מְאָה וּתְלָת
שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס יד וְשֶׁלַח חַי שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־עֵבֶר: וְשֶׁלַח חַי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וַיּוֹלֶד אֶת־עֵבֶר: וְשֶׁלַח חַיָא תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד
יָת עֵבֶר: טו וַיְחִי־שֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֵבֶר
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת: וַיְחִי־שֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֵבֶר שָׁלֹשׁ
שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיָא
שֶׁלַח בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת עֵבֶר אַרְבַּע מְאָה וּתְלָת
שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס טז וַיְחִי־עֵבֶר אַרְבַּע
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פָּלֶג: וַיְחִי־עֵבֶר אַרְבַּע
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פָּלֶג: וַחֲיָא עֵבֶר תְּלָתִין
וְאַרְבַּע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת פָּלֶג: יז וַיְחִי־עֵבֶר אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי־עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
אֶת־פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיָא עֵבֶר בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת פָּלֶג
אַרְבַּע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס
יח וַיְחִי־פָלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־רְעוּ: וַיְחִי־
פָלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־רְעוּ: וַחֲיָא פָּלֶג
תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת רְעוּ: יט וַיְחִי־פָלֶג אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי־פָלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:
וַחֲיָא פָּלֶג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת רְעוּ מָאתָן וּתְשַׁע שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: ס כ וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שְׂרוּג: וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שְׂרוּג: וַחֲיָא רְעוּ תְּלָתִין וְתַרְתֵּין
שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת שְׂרוּג: כא וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
אֶת־שְׂרוּג שֶׁבַע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת: וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שְׂרוּג שֶׁבַע
שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיָא רְעוּ

אַ חסידישע פרשה

פרשת נח | פרשה של מנוחה

כללות העניין ד"נח" (נייחא) הוא השם דכל הפרשה כולה - "שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש", שבו מתבטא התוכן דכל הסדרה כולה (כל ענייני הסדרה) - נייחא. זאת אומרת, גם כאשר מדובר אודות פסוקי הפרשה שבהם מדובר אודות **היפך** העניין דנייחא - הנה, כאשר שואלים אותו לאיזו פרשה שייך פסוק זה, משיב הוא - על-פי "תורת **אמת**" - שפסוק זה שייך לפרשת "נח", כלומר, אין הכוונה שהוא מזכיר כאן את העניין ד"נח" כדי לסיים בדבר טוב, וכיוצא בזה, אלא **האמת** היא (על פי "תורת אמת") שפסוק זה הוא חלק מפרשת "נח" - נייחא.

וזוהי ההוראה והנתינת כח לכל אחד ואחת מישראל, שעל-ידי עבודתו ופעולתו למלא את שליחות הבורא לפעול את קיום העולם באופן ד"לשבת יצרה", הרי הוא פועל את העניין ד"נח נח", נייחא בעליונים ונייחא בתחתונים.

(משיחת שבת פרשת נח תשמ"ג, תורת מנחם תשמ"ג כרך א' עמ' 371)

הכתב והמכתב להסיח דעת, לא להילחם

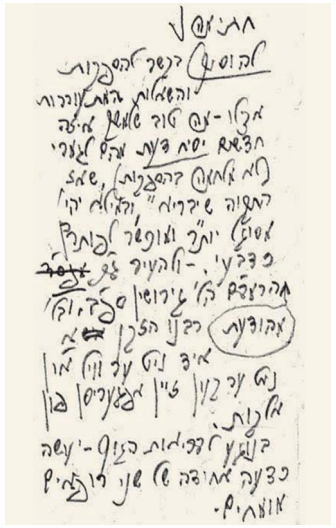

לאחד ששאל שלאחר שלמד בספרי חקירה מגדולי ישראל, התעוררו אצלו ספיקות באמונה, וזה גם משפיע על בריאות הגוף:

בקשר להספקות והשאלות המתעוררות אצלו - מה טוב שלמשך איזה חדשים יסיח דעת מהם לגמרי (לא מלחמה בהספקות), שאז התקוה ש"ובריא", ובמילא יהי' מסוגל יותר ומוכשר לפותרם כדבעי.

- ולהעיר ג"כ [= גם כן] מהודעת הרמב"ם הל' גרושין ספ"ב, ובל' רבנו הזקן אַ איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אפגעריסן פון אלקות [= יהודי אינו רוצה ואינו יכול להיות בנפרד מאלוקות].

בנוגע לבריאות הגוף - יעשה כדעה אחידה של שני רופאים מומחים.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ג' במרחשון ה'תש"פ - י' במרחשון ה'תש"פ

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ג' במרחשון	הל' איסורי ביאה פרק ג-ה.	הל' חובל ומזיק.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת שלו. שלה. שלז. שלח. שלט.
ש"ק	ד' במרחשון	פרק ו-ח.	פרק ב.	מל"ת שמ. שמא. שמב. שמג. שדמ. שמה.
א'	ה' במרחשון	פרק ט-יא.	פרק ג.	מל"ת שמח. שמט. שנ. שנא.
ב'	ו' במרחשון	פרק יב-יד.	פרק ד.	מל"ת שנב. שמז. שמו.
ג'	ז' במרחשון	פרק טו-יז.	פרק ה.	מל"ת נב. נג. נה. נד. שנד. שס. שסא.
ד'	ח' במרחשון	פרק יח-כ.	פרק ו.	מל"ת קסא. קסב. מ"ע לח. מל"ת קס. קנח. קנט.
ה'	ט' במרחשון	פרק כא-כב. הל' מאכלות אסורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מל"ת שנג. מ"ע קמט.
ו'	י' במרחשון	פרק ב-ד.	פרק ח.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.

המבול - טהרה אחר טהרה

התורה קודמת ונעלית מהחסרונות והפגמים שנגרמים מההעלם והסתר שבעולם • כשאדמו"ר הזקן קרא בתורה, התפרשה התורה כפי שהיא מצד עצמה, ולפיכך, אף כשקרא את פרשת התוכחה "לא נשמעו קללות" • סיפור המבול בתורה מצד עצמה אינו סילוק חטאים אלא תוספת טהרה והזדככות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א

ידוע מאמר חז"ל[1] שהתורה קדמה לעולם, כלומר, מצד אחד שייכת התורה לגדרי העולם (שהרי המושג של קדימה שייך רק בנוגע לדברים שיש קשר ושייכות ביניהם), וביחד עם זה - קדמה התורה לעולם.

והנה, מכיון שהתורה קדמה לעולם בכללותו, אפילו ביחס לרגע הראשון של התהוות העולם, "עולם על מילואו נברא"[2], בתכלית השלימות - הרי בודאי שקדמה התורה לעולם כפי שהוא במצב של חיסרון, עד למצב של חטא כפשוטו, החל מהחטא הידוע של אדם הראשון (משך זמן לאחרי תחילת הבריאה), עד לדורו של אנוש[3], וכל ההשתלשלות של עשר הדורות מאדם ועד נח, באופן ד"עבירה גוררת עבירה"[4], עד לדור המבול.

ואם כן, נשאלת השאלה: כיצד ייתכן שיהיה בתורה עניין בלתי רצוי כמו עניין ה"מבול" - כאשר התורה קדמה לעולם בכלל, ועל אחת כמה וכמה שקדמה לעולם במצב של חסרון, חטא כפשוטו, עד לעבירות חמורות ביותר?!

ב

נקודת הביאור בזה - שכל העניינים כפי שהם בתורה, שקדמה לעולם, הם באופן של תכלית הטוב:

כל עניני התורה הם חכמתו של הקדוש ברוך הוא - ללא כל נפקא מינה בתוכן העניין, ועד כדי כך, שכאשר ישנו חיסרון בפרט אחד, אפילו אות אחת בלבד, באיזה עניין שיהיה, ולדוגמא: וא"ו יתיר בתיבת "ושסעת" - הרי זה פוסל את ספר התורה כולו[5].

וכפסק דין הגמרא[6] - נגלה דתורה - שכל החומר ד"האומר אין תורה מן השמיים" הוא גם בנוגע לפסוקים "ואחות לוטן תמנע"[7], "ותמנע[8] הייתה פילגש"!

ובלשון הרמב"ם בפירוש המשניות[9] - "ואין הפרש בין ובני חם כוש ומצרים, ושם אשתו מהיטבאל,

1) פסחים נד, א. בראשית רבה פ"א, ד.
2) ראה בראשית רבה פי"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.
3) ראה פירוש רש"י בראשית ד, כו. רמב"ם ריש הלכות עבודה זרה.
4) אבות פרק ד משנה ב.
5) ראה והר חלק ג' עא, א. תיקוני זוהר תיקון כ"ה. שו"ת נודע ביהודה מהדורא תנינא, אורח חיים סימן קט. שו"ת אבני נזר יורה דיעה חלק ב סימן שעא.
6) סנהדרין צט, א ואילך. רמב"ם הלכות תשובה פרק ג הלכה ח.
7) וישלח לו, כב.
8) שם, יב.
9) סנהדרין פרק חלק ביסוד השמיני.

עֵבֶר אֲחִוהִי דְיֶפֶת רַבָּא׃ כב בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר
וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃ בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר
וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃ בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר
וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃ כג וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל
וְגֶתֶר וָמַשׁ׃ וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמַשׁ׃ וּבְנֵי
אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמַשׁ׃ כד וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד
אֶת־שֶׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר׃ וְאַרְפַּכְשַׁד אוּלִיד
אֶת־שֶׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר׃ וְאַרְפַּכְשַׁד אוּלִיד
יָת שֶׁלַח וְשֶׁלַח אוּלִיד יָת עֵבֶר׃ כה וּלְעֵבֶר יֶלֶד
שְׁנֵי בְנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה
הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃ וּלְעֵבֶר יֶלֶד שְׁנֵי בְנִים
שֵׁם חַד פְּלַג כִּי בְיוֹמוֹהִי אִתְפְּלִיגַת אַרְעָא וְשׁוּם אֲחוּהִי
יָקְטָן׃ כו וְיָקְטָן יָלַד אֶת־אַלְמוֹדָד וְאֶת־שָׁלֶף
וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־יָרַח׃ וְיָקְטָן יָלַד יָת אַלְמוֹדָד
וְיָת שָׁלֶף וְיָת חֲצַרְמָוֶת וְיָת יָרַח׃ וְיָקְטָן אוּלִיד
יָת אַלְמוֹדָד וְיָת שָׁלֶף וְיָת חֲצַרְמָוֶת וְיָת יָרַח׃
כז וְאֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה׃ וְאֶת־
הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה׃ וְיָת הֲדוֹרָם וְיָת
אוּזָל וְיָת דִּקְלָה׃ כח וְאֶת־עוֹבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל
וְאֶת־שְׁבָא׃ וְאֶת־עוֹבָל וְיָת אֲבִימָאֵל וְיָת שְׁבָא׃
וְיָת עוֹבָל וְיָת אֲבִימָאֵל וְיָת שְׁבָא׃ כט וְאֶת־אוֹפִר
וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ וְאֶת־
אוֹפִר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־אִלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃
וְיָת אוֹפִר וְיָת חֲוִילָה וְיָת יוֹבָב כָּל אִלֵּין בְּנֵי
יָקְטָן׃ ל וַיְהִי מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה סְפָרָה הַר
הַקֶּדֶם׃ וַיְהִי מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה סְפָרָה הַר
הַקֶּדֶם׃ וַהֲוָה מוֹתְבָנְהוֹן מִמֵּשָׁא מָטֵי לְסַפַּר טוּר
מַדִּינְחָא׃ לא אֵלֶּה בְנֵי־שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם
בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם׃ אִלֵּה בְנֵי־שֵׁם לְמִשְׁפְּחָתֵם
לִלְשָׁנָתֵם בְּאַרְעָתֵם לְגוֹיֵהֶם׃ אִלֵּין בְּנֵי שֵׁם
לְזַרְעָיָתְהוֹן לְלִישָׁנְהוֹן לְאַרְעָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן׃
לב אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם בְּגוֹיֵהֶם
וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃ אִלֵּה
מִשְׁפְּחָת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדָתָם בְּגוֹיֵהֶם וּמֵאִלֵּה נִפְרְדוּ
הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃ אִלֵּין זַרְעַיַת בְּנֵי נֹחַ
לְתוֹלְדָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן וּמֵאִלֵּין אִתְפְּרָשׁוּ עַמְמַיָּא
בְּאַרְעָא בָּתַר טוֹפָנָא׃ פ

שביעי א וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים
אֲחָדִים׃ וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים
אֲחָדִים׃ וַהֲוָה כָל אַרְעָא לִישָׁן חָד וּמַמְלַל חָד׃
ב וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ
שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ
בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וַהֲוָה בְּמִטַּלְהוֹן
בְּקֶדְמֵיתָא וְאַשְׁכָּחוּ בִּקְעָתָא בְּאַרְעָא דְבָבֶל וְיַתִּיבוּ
תַּמָּן׃ ג וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה
לְבֵנִים וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה
לְאָבֶן וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמֶר׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה
וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמֶר׃
וַאֲמָרוּ גְּבַר לְחַבְרֵהּ הָבוּ נִרְמֵי לִבְנִין וְנִשְׂרְפִנּוּן
בְּנוּרָא יוֹקַדְתָּא (נ"י בְּנוּרָא) וַהֲוַת לְהוֹן לְבִנְתָּא
לְאַבְנָא וְחֵימָרָא הֲוָה לְהוֹן לְשִׁיעַ׃ ד וַיֹּאמְרוּ
הָבָה | נִבְנֶה־לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמָיִם
וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שֵׁם פֶּן־נָפוּץ עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ׃
וַיֹּאמְרוּ הָבָה | נִבְנֶה־לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ
בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שֵׁם פֶּן־נָפוּץ עַל־פְּנֵי כָל־
הָאָרֶץ׃ וַאֲמָרוּ הָבוּ נִבְנֵי לָנָא קַרְתָּא וּמַגְדְּלָא
וְרֵישֵׁהּ מְטֵי עַד צֵית שְׁמַיָּא וְנַעְבֵּיד לָנָא שׁוּם
דִּילְמָא נְתַבַּדַּר עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא׃ ה וַיֵּרֶד יְהוָה
לִרְאֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי
הָאָדָם׃ וַיֵּרֶד יְהוָה לְמֶחֱזֵי יָת קִרְיְתָא וְיָת מִגְדְּלָא
אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאִתְפְּרָעָא עַל
עוֹבָדֵי קִרְיְתָא וּמִגְדְּלָא דִּי בְנוֹ בְּנֵי אֲנָשָׁא׃ ו וַיֹּאמֶר
יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה
הַחִלָּם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר
יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה

כִּתִּים וְדֹדָנִים: וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים
וְדֹדָנִים: וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדֹדָנִים׃
ה מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ
לִלְשֹׁנוֹ לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם: מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי
הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם:
מֵאִלִּין אִתְפְּרָשׁוּ נַגְוָת עַמְמַיָּא בְּאַרְעָהוֹן גְּבַר
לְלִישָׁנֵהּ לְזַרְעָיָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן׃ ו וּבְנֵי חָם כּוּשׁ
וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן: וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט
וּכְנָעַן: וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן׃ ז וּבְנֵי
כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי
רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן: וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה
וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן: וּבְנֵי כוּשׁ
סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה
שְׁבָא וּדְדָן׃ ח וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחֵל
לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ: וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחֵל
לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ: וְכוּשׁ אוֹלִיד יָת נִמְרֹד הוּא שָׁרֵי
לְמֶהֱוֵי גִּבָּר תַּקִּיף בְּאַרְעָא׃ ט הוּא־הָיָה גִבֹּר־צַיִד
לִפְנֵי יְהוָה עַל־כֵּן יֵאָמַר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי
יְהוָה: הוּא הֲוָה גִּבָּר תַּקִּיף קֳדָם יְיָ
עַנָמִים וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־נַפְתֻּחִים: וּמִצְרַיִם יָלַד
אֶת־לוּדִים וְאֶת־עֲנָמִים וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־
נַפְתֻּחִים: וּמִצְרָאֵי (בכל הס׳ וּמִצְרַיִם) אוֹלִיד יָת
לוּדָאֵי וְיָת עַנָמָאֵי וְיָת לְהָבָאֵי וְיָת נַפְתּוּחָאֵי:
י וְאֶת־פַּתְרֻסִים וְאֶת־כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם
פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְתֹּרִים: וְאֶת־פַּתְרֻסִים וְאֶת־
כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְתֹּרִים:
וְיָת פַּתְרוּסָאֵי וְיָת כַּסְלוּחָאֵי דִּי נְפָקוּ מִתַּמָּן
פְּלִשְׁתָּאֵי וְיָת קַפּוּטָקָאֵי׃ ס יא וּכְנַעַן יָלַד אֶת־
צִידֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־חֵת: וּכְנַעַן יָלַד אֶת־צִידֹן בְּכֹרוֹ
וְאֶת־חֵת: וּכְנַעַן אוֹלִיד יָת צִידוֹן בֻּכְרֵהּ וְיָת חֵת׃
יב וְאֶת־הַיְבוּסִי וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי:
וְאֶת־הַיְבוּסִי וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי: וְיָת
יְבוּסָאֵי וְיָת אֱמוֹרָאֵי וְיָת גִּרְגָּשָׁאֵי׃ יג וְאֶת־הַחִוִּי
וְאֶת־הָעַרְקִי וְאֶת־הַסִּינִי: וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הָעַרְקִי
וְאֶת־הַסִּינִי: וְיָת חִוָּאֵי וְיָת עַרְקָאֵי וְיָת אַנְתּוֹסָאֵי׃
יד וְאֶת־הָאַרְוָדִי וְאֶת־הַצְּמָרִי וְאֶת־הַחֲמָתִי וְאַחַר
נָפְצוּ מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי: וְאֶת־הָאַרְוָדִי וְאֶת־הַצְּמָרִי
וְאֶת־הַחֲמָתִי וְאַחַר נָפְצוּ מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי: וְיָת
אַרְוָדָאֵי וְיָת צְמָרָאֵי וְיָת חֲמָתָאֵי וּבָתַר כֵּן אִתְבַּדָּרוּ
זַרְעַיַּת כְּנַעֲנָאֵי׃ טו וַיְהִי גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן
בֹּאֲכָה גְּרָרָה עַד־עַזָּה בֹּאֲכָה סְדֹמָה וַעֲמֹרָה
וְאַדְמָה כְּתִיב צְבִים קְרִי וּצְבוֹיִם עַד־לָשַׁע: וַיְהִי
גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בֹּאֲכָה גְּרָרָה עַד־עַזָּה בֹּאֲכָה
סְדֹמָה וַעֲמֹרָה וְאַדְמָה וּצְבוֹיִם עַד־לָשַׁע: וַהֲוָה
תְּחוּם כְּנַעֲנָאֵי מִצִּידוֹן מָטֵי לְגְרָר עַד עַזָּה מָטֵי
לְסְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְאַדְמָה וּצְבוֹיִם עַד לָשַׁע׃ כ אֵלֶּה
בְנֵי־חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם
בְּגוֹיֵהֶם: אֵלֶּה בְנֵי־חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם
בְּאַרְצוֹתָם בְּגוֹיֵהֶם: אִלֵּין בְּנֵי חָם לְזַרְעָיָתְהוֹן
לְלִישָׁנֵהּוֹן בְּאַרְעָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן׃ ס כא וּלְשֵׁם
יֻלַּד גַּם־הוּא אֲבִי כָל־בְּנֵי־עֵבֶר אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל:
וּלְשֵׁם יֻלַּד גַּם־הוּא אֲבִי כָל־בְּנֵי־עֵבֶר אֲחֵי יֶפֶת
הַגָּדוֹל: וּלְשֵׁם אִתְיְלִיד אַף הוּא אֲבוּהוֹן דְּכָל בְּנֵי

ותמנע הייתה פילגש, ובין אנוכי ה׳ אלוקיך ושמע ישראל, כי הכל מפי הגבורה, והכל תורת ה׳ תמימה טהורה וקדושה אמת"!

והגע עצמך:

התוכן של "אנוכי ה׳ אלוקיך" הוא - תכלית השלימות דקדושה, בחינת "אנוכי מי שאנוכי", כפי שנמשך בבחינת "ה׳ אלוקיך"[10]; ולעומת זאת, התוכן של "ותמנע הייתה פילגש" הוא - תכלית הירידה כו׳, כפי שמפרש רש"י[11] אודות לידתה של תמנע באופן של היפך שבע מצוות בני נח.

ובכן, למרות שמצד תוכנם של הפסוקים רחוקים הם זה מזה מן הקצה אל הקצה - הרי כפי שהם בתורה (שקדמה לעולם), אין הפרש ביניהם בעניין הקדושה, "הכל מפי הגבורה, והכל תורת ה׳ תמימה טהורה וקדושה אמת", היינו, שגם הפסוק "ותמנע הייתה פילגש" הוא בתכלית הקדושה והטהרה והשלימות כו׳.

ומזה מובן גם בנוגע לעניין המבול - שכפי שהוא **בתורה**, שקדמה לעולם, הרי זה באופן של תכלית הקדושה והטהרה, כדלקמן.

ג

ובהקדים - סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר[12] אודות קריאת ה"תוכחה" שבפרשת תבוא על ידי רבינו הזקן:

"רבינו הזקן היה בעצמו הקורא בתורה, פעם אחת לא היה בליאזנא שבת פרשת תבוא, ושמע אדמו"ר האמצעי - והוא עודנו נער קודם בר מצווה - הקריאה מאחר. עגמת הנפש מהקללות שבתוכחה הביאתו לכאב לב, עד שביום הכיפורים נסתפק רבינו הזקן אם יוכל להתענות, כששאלו את אדמו"ר האמצעי, הרי בכל שנה קוראים פרשה זו? ענה: כשאבא קורא הערט זיך ניט קיין קללות" [= לא נשמעות קללות].

ולכאורה, אינו מובן: כאשר רבינו הזקן קרא בתורה - בתכלית הדיוק בכל התיבות והאותיות עם הנקודות והטעמים כו׳ - בוודאי נשמעה תוכנה של הקריאה כפשוטה, כלומר, רבינו הזקן לא קרא את הפרשה בנוגע לעצמו, כי אם, כפשוטם של כתובים, בנוגע ליהודי שהנהגתו תהיה באופן כך וכך כו׳, ואם כן, מהו הפירוש "כשאבא קורא הערט זיך ניט קיין קללות"?! מה נשתנה בתוכנה של הפרשה "כשאבא קורא"?!

ואחד הביאורים בזה - שקריאתו של רבינו הזקן הייתה כפי שהעניינים הם **בתורה כפי שקדמה לעולם**, ובדרגא זו, כל העניינים הם בתכלית הטוב והקדושה.

הקריאה בתורה הייתה בעולם שלמטה, אבל אף על פי כן, בשעת מעשה היה בעולם האצילות - על דרך שמצינו בליקוטי תורה[13] בנוגע לאברהם אבינו ומשה רבינו, ש"היה מאיר בהם אצילות בבחינת גילוי למטה"!

ויתירה מזה: כאשר משה רבינו דיבר עם פרעה מלך מצרים, בעיר "מלאה גילולים"[14] - באותה שעה ממש הייתה "שכינה מדברת מתוך גרונו"[15], ובלשון החסידות - שהיה מאיר בו **אצילות** בבחינת גילוי!

והגע עצמך:

פרעה מלך מצרים היה במצב של תכלית הירידה - לא רק בעולם העשייה הגשמי והחומרי, אלא קליפה היותר תחתונה, למטה מכל שלושת הקליפות הטמאות לגמרי, שהרי הם "קרו ליה אלקא דאלקייא"[16], ואילו פרעה טען "לי יאורי ואני עשיתיני"[17].

ובמעמד ומצב זה - דיבר עמו משה רבינו, באופן ש"שכינה מדברת מתוך גרונו", בחינת אצילות.

ולא עוד, אלא שהדיבור היה באופן שפרעה ישמע את דבריו של משה, והדברים יפעלו את פעולתן, "עס זאל אים דערנעמען"!

ובזה גופא לא שיתבטל ממציאותו, "אויס פרעה מלך מצרים", כי אם שנשאר "פרעה מל מצרים", "מושל בכיפה"[18], ונשאר במעמדו ומצבו הקודם שממשיך להכריז "לי יאורי ואני עשיתני"; ובמעמד ומצב זה - שומע ומציית לדבריו של משה רבינו, ש"שכינה מדברת מתוך גרונו", "שלח את עמי ויעבדוני"[19]!

ומזה מובן - במכל שכן וקל וחומר - בנוגע לקריאת התוכחה בתורה, שגם כאשר הקריאה היא בעולם למטה, ותוכנה אודות הנהגתו של יהודי באופן כך וכך, אף על פי כן, אין בזה סתירה שבשעת מעשה

10) ראה ליקוטי שיחות חלק ג עמ' 391.
11) וישלח שם.
12) "היום יום" – י"ז אלול.

13) ניצבים מט, ב.
14) פירוש רש"י וארא ט, כט.
15) נסמן בליקוטי שיחות חלק ד עמ' 1087.
16) סוף מנחות.
17) יחזקאל כט, ג. ליקוטי שיחות חלק כא עמ' 40 וש"נ.
18) ראה מכילתא בשלח יד, ה. שמות רבה פט"ו, י. זוהר חלק ב ו, א.
19) וארא שם, טז, כו. ט, א, יג. ועוד.

נמצא רבינו הזקן **בעולם האצילות**, ולכן, הקריאה היא כפי שהתורה **קדמה לעולם**, ובמילא - "הערט זיך ניט קיין קללות"!

אמנם, התורה "נסעה וירדה... ממדרגה למדרגה... עד שנתלבשה בדברים גשמיים כו'"[20], אבל, ביחד עם זה, "כשאבא קורא", הרי מכיון שדרגתו היא עולם האצילות, אזי הקריאה היא כפי שהתורה קדמה לעולם, ובמילא, "הערט זיך ניט קיין קללות".

ועל אחת כמה וכמה קודם שנברא העולם, קדמה לעולם כפשוטו, ששם הוא אמיתת המציאות של ענייני התורה - הרי בוודאי ובוודאי שכל הענייניים הם בתכלית הטוב והקדושה.

ד

והנה, כדי להבין את הטוב והעילוי שבעניין המבול (כפי שהוא **בתורה**) - יש למצוא את הביאור בפנימיות התורה, כפי שנתגלה בתורת החסידות באופן ד"יתפרנסון"[21], הבנה והשגה בחכמה בינה ודעת של אדם התחתון, עד לשכל של נפש הבהמית של פשוט בישראל.

... ובכן עניין זה מבואר בפשטות בדרושי חסידות, ולא עוד, אלא שהדבר מרומז (ואולי עוד יותר מרמז בעלמא) גם בנגלה שבתורה:

אודות ירידת המבול במשך ארבעים יום, "ויהי המבול על הארץ **ארבעים יום**" - מבואר בחסידות[22] שזהו בדוגמת המקווה שצריך שיהיו בו ארבעים סאה[23], שעל ידם נעשה עניין הטהרה, וזהו גם עניין המבול - **לטהר את העולם**.

ומכיון שהמבול הוא עניין של טהרה - מובן בפשטות כיצד שייך עניין של מבול באופן של תכלית הטוב והקדושה:

עניין הטהרה - אינו ביחס למצב של טומאה דווקא, כי אם, גם ביחס למצב של טהרה גופא, טהרה למעלה מטהרה, בעילוי אחר עילוי.

וכפי שיודע גם פשוט מישראל - שביום הכיפורים טובל הכהן הגדול **חמש פעמים**[24].

מדובר אודות **כהן גדול** - "ויבדל אהרון להקדישו **קדש קדשים**"[25], ואצלו גופא - לאחרי שבעת ימים שבהם היה בתכלית הטהרה והפרישות[26], עד שבא ליום הכיפורים, "אחת בשנה"[27], בחינת קודש הקדשים בזמן[28], ואף על פי כן, ישנו עניין של **טבילה במקווה** - כדי להוסיף עוד יותר בקדושה וטהרה, ולאחרי כן - עוד **ארבע טבילות**!

וממילא, כשאומרים לפשוט מישראל שיש עניין של "מבול" בקדושה - אין אצלו כל פלא בדבר, שכן, אין לך מצב של קדושה וטהרה גדולה מזו של כהן גדול **ביום הכיפורים** בשעה שהתכונן להיכנס ל"**קודש הקדשים**", ואף על פי כן, הוצרך לטבילה במקווה שיש בו ארבעים סאה (ודוגמתו בזמן - ירידת מים ארבעים יום).

ועניין זה - העילוי דמי המבול - מרומז גם בפירוש רש"י על התורה[29], פשוטו של מקרא: "ויהי **הגשם** - הורידן ברחמים שאם יחזרו יהיו גשמי ברכה".

ה

ביאור העניין - בפרטיות יותר:

בהתחלת הבריאה - "היה העולם מים במים... ורוח[30] אלוקים מרחפת על פני המים"[31], כלומר, לא כמו בזמן המבול שבתחילה היה מציאות העולם, ואחר כך נתכסה במים, וגם אז, לא כל העולם ממש, שהרי בארץ ישראל לא ירד המבול[32], כי אם, ש"**מתחילה** היה העולם מים במים", וכמובן בפשטות, שהמצב ד"מים במים" **שבהתחלת הבריאה** הוא תכלית הטוב כו'.

והנה, מצינו במדרש[33] ש"אמר הקדוש ברוך הוא... יעמדו ויבואו אותן (המים) שישבו בהן מקודם, הדא הוא דכתיב ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה". "גשם לא נאמר אלא הגשם, כלומר, אותו הגשם

20) תניא פרק ד.
21) תיקוני זוהר תיקון ו בסופו. וראה ליקוטי שיחות חלק כ"ד עמ' 136 הערה 35.
22) ראה תורה אור ריש פרשתנו, אור התורה שם (כרך ג) תרכד, א ואילך.
23) עירובין ד, ב. רמב"ם הלכות מקוואות ריש פרק ד.

24) יומא ל, א – במשנה. רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ב הלכה ב, הובא בפירוש רש"י על התורה אחרי טז, ד.
25) דברי הימים א כג, יג.
26) ראה ריש מסכת יומא, רמב"ם שם פרק א הלכה ג.
27) סוף פרשת תצווה, אחרי שם, לד.
28) ראה מאמר ד"ה בסוכות תשבו תשל"ח פ"ז. ועוד.
29) פרשתנו ז, ב.
30) בראשית א, ח.
31) ירושלמי חגיגה פרק ב הלכה א.
32) בראשית רבה פרשתנו פל"ג, ו.
33) בראשית רבה פ"ה, א.

אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וּתְהֵי קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא וְאֵחֲזִנַּהּ לְמִדְכַּר קְיַם עָלָם בֵּין מֵימְרָא דַיְיָ וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל בִּשְׂרָא דִּי עַל אַרְעָא: יז וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ דָּא אָת קְיָם דִּי אֲקֵמִית בֵּין מֵימְרִי וּבֵין כָּל בִּשְׂרָא דִּי עַל אַרְעָא: פ

שישי יח וַיִּהְיוּ בְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וָיָפֶת וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן: וַיִּהְיוּ בְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וָיָפֶת וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן: וַהֲווֹ בְנֵי נֹחַ דִּי נְפָקוּ מִן תֵּבוֹתָא שֵׁם וְחָם וָיָפֶת וְחָם הוּא אֲבוּהִי דִכְנָעַן: יט שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ: שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ: תְּלָתָא אִלֵּין בְּנֵי נֹחַ וּמֵאִלֵּין אִתְבַּדָּרוּ כָּל אַרְעָא: כ וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם: וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם: וְשָׁרֵי נֹחַ גְּבַר פָּלַח בְּאַרְעָא וּנְצִיב כַּרְמָא: כא וַיֵּשְׁתְּ מִן־הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה: וַיֵּשְׁתְּ מִן־הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה: וּשְׁתִי מִן חַמְרָא וּרְוִי וְאִתְגְּלִי בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵהּ: כב וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנַעַן אֵת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֵּד לִשְׁנֵי־אֶחָיו בַּחוּץ: וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנַעַן אֵת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֵּד לִשְׁנֵי־אֶחָיו בַּחוּץ: וַחֲזָא חָם אֲבוּהִי דִכְנַעַן יָת עֶרְיְתָא דַאֲבוּהִי וְחַוִּי לִתְרֵין אֲחוֹהִי בְּשׁוּקָא: כג וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת־הַשִּׂמְלָה וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אֲחֹרַנִּית וַיְכַסּוּ אֵת עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ: וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת־הַשִּׂמְלָה וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אֲחֹרַנִּית וַיְכַסּוּ אֵת עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ:

וּנְסֵיב שֵׁם וָיֶפֶת יָת כְּסוּתָא וְשַׁוִּיוּ עַל כְּתַף תַּרְוֵיהוֹן וַאֲזָלוּ מְחַזְּרִין וַחֲפִיאוּ יָת עֶרְיְתָא דַאֲבוּהוֹן וְאַפֵּיהוֹן מְחַזְּרִין וְעֶרְיְתָא דַאֲבוּהוֹן לָא חֲזוֹ: כד וַיִּיקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן: וַיִּיקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן: וְאִתְּעַר נֹחַ מֵחַמְרֵהּ וִידַע יָת דִּי עֲבַד לֵהּ בְּרֵהּ זְעֵירָא: כה וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו: וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו: וַאֲמַר לִיט כְּנָעַן עֶבֶד פָּלַח עַבְדִין יְהֵי לַאֲחוֹהִי: כו וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהֵהּ דְּשֵׁם וִיהֵי כְנַעַן עַבְדָא לְהוֹן: כז יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: יַפְתֵּי יְיָ לְיֶפֶת וְיַשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּהּ בְּמַשְׁכְּנֵהּ דְּשֵׁם וִיהֵי כְנַעַן עַבְדָא לְהוֹן: כח וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה: וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה: וַחֲיָא נֹחַ בָּתַר טוֹפָנָא תְּלַת מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין: כט וַיְהִי כָּל־יְמֵי־נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְהִי כָּל־יְמֵי־נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת: וַהֲווֹ כָל יוֹמֵי נֹחַ תְּשַׁע מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין וּמִית: פ א וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל: וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל: וְאִלֵּין תּוּלְדַת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת וְאִתְיְלִידוּ לְהוֹן בְּנִין בָּתַר טוֹפָנָא: ב בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: בְּנֵי יֶפֶת גּוֹמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתוּבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: ג וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתֹגַרְמָה: וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתֹגַרְמָה: וּבְנֵי גּוֹמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה: ד וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ

בְּיֶדְכוֹן יְהוֹן מְסִירִין׃ ג כָּל־רֶ֨מֶשׂ֙ אֲשֶׁ֣ר הוּא־חַ֔י
לָכֶ֥ם יִהְיֶ֖ה לְאָכְלָ֑ה כְּיֶ֣רֶק עֵ֔שֶׂב נָתַ֥תִּי לָכֶ֖ם
אֶת־כֹּֽל׃ כָּל־רֶ֨מֶשׂ֙ אֲשֶׁ֣ר הוּא־חַ֔י לָכֶ֥ם יִהְיֶ֖ה
לְאָכְלָ֑ה כְּיֶ֣רֶק עֵ֔שֶׂב נָתַ֥תִּי לָכֶ֖ם אֶת־כֹּֽל׃ כָּל רִחֲשָׁא
דִּהוּא חַי לְכוֹן יְהֵי לְמֵיכָל כִּירוֹק עִשְׂבָּא יְהָבִית
לְכוֹן יָת כֹּלָּא׃ ד אַךְ־בָּשָׂ֕ר בְּנַפְשׁ֥וֹ דָמ֖וֹ לֹ֥א
תֹאכֵֽלוּ׃ אַךְ־בָּשָׂ֕ר בְּנַפְשׁ֥וֹ דָמ֖וֹ לֹ֥א תֹאכֵֽלוּ׃ בְּרַם
בִּשְׂרָא בְּנַפְשֵׁהּ דְּמֵהּ לָא תֵכְלוּן׃ ה וְאַ֨ךְ אֶת־
דִּמְכֶ֤ם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם֙ אֶדְרֹ֔שׁ מִיַּ֥ד כָּל־חַיָּ֖ה
אֶדְרְשֶׁ֑נּוּ וּמִיַּ֣ד הָאָדָ֗ם מִיַּד֙ אִ֣ישׁ אָחִ֔יו אֶדְרֹ֖שׁ
אֶת־נֶ֥פֶשׁ הָאָדָֽם׃ וְאַ֨ךְ אֶת־דִּמְכֶ֤ם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם֙
אֶדְרֹ֔שׁ מִיַּ֥ד כָּל־חַיָּ֖ה אֶדְרְשֶׁ֑נּוּ וּמִיַּ֣ד הָאָדָ֗ם מִיַּד֙
אִ֣ישׁ אָחִ֔יו אֶדְרֹ֖שׁ אֶת־נֶ֥פֶשׁ הָאָדָֽם׃ וּבְרַם יָת
דִּמְכוֹן לְנַפְשָׁתֵיכוֹן אֶתְבַּע מִיַּד כָּל חַיְתָא אֶתְבְּעִנֵּהּ
וּמִיַּד אֱנָשָׁא מִיַּד גְּבַר דְּיֵשׁוֹד יָת דְּמָא דַאֲחוֹהִי
אֶתְבַּע יָת נַפְשָׁא דֶאֱנָשָׁא׃ ו שֹׁפֵךְ֙ דַּ֣ם הָאָדָ֔ם
בָּאָדָ֖ם דָּמ֣וֹ יִשָּׁפֵ֑ךְ כִּ֤י בְּצֶ֣לֶם אֱלֹהִ֔ים עָשָׂ֖ה
אֶת־הָאָדָֽם׃ שֹׁפֵךְ֙ דַּ֣ם הָאָדָ֔ם בָּאָדָ֖ם דָּמ֣וֹ יִשָּׁפֵ֑ךְ
כִּ֤י בְּצֶ֣לֶם אֱלֹהִ֔ים עָשָׂ֖ה אֶת־הָאָדָֽם׃ דְּיֵשׁוֹד דְּמָא
דֶאֱנָשָׁא בְּסַהֲדִין עַל מֵימַר דַּיָּנַיָּא דְּמֵהּ יִתְּשָׁד אֲרֵי
בְּצַלְמָא דַיְיָ עֲבַד יָת אֱנָשָׁא׃ ז וְאַתֶּ֖ם פְּר֣וּ וּרְב֑וּ
שִׁרְצ֥וּ בָאָ֖רֶץ וּרְבוּ־בָֽהּ׃ וְאַתֶּ֖ם פְּר֣וּ וּרְב֑וּ שִׁרְצ֥וּ
בָאָ֖רֶץ וּרְבוּ־בָֽהּ׃ ס וְאַתּוּן פּוּשׁוּ וּסְגוּ אִתְיְלִידוּ
בְאַרְעָא וּסְגוּ בַהּ׃
חמישי ח וַיֹּ֤אמֶר אֱלֹהִים֙ אֶל־נֹ֔חַ וְאֶל־בָּנָ֥יו אִתּ֖וֹ
לֵאמֹֽר׃ וַיֹּ֤אמֶר אֱלֹהִים֙ אֶל־נֹ֔חַ וְאֶל־בָּנָ֥יו אִתּ֖וֹ
לֵאמֹֽר׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ וְלִבְנוֹהִי עִמֵּהּ לְמֵימָר׃
ט וַאֲנִ֕י הִנְנִ֥י מֵקִ֛ים אֶת־בְּרִיתִ֖י אִתְּכֶ֑ם וְאֶת־
זַרְעֲכֶ֖ם אַחֲרֵיכֶֽם׃ וַאֲנִ֕י הִנְנִ֥י מֵקִ֛ים אֶת־בְּרִיתִ֖י
אִתְּכֶ֑ם וְאֶת־זַרְעֲכֶ֖ם אַחֲרֵיכֶֽם׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא מֵקִים
יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְעִם בְּנֵיכוֹן בַּתְרֵיכוֹן׃ י וְאֵ֨ת
כָּל־נֶ֤פֶשׁ הַחַיָּה֙ אֲשֶׁ֣ר אִתְּכֶ֔ם בָּע֥וֹף בַּבְּהֵמָ֛ה
וּבְכָל־חַיַּ֥ת הָאָ֖רֶץ אִתְּכֶ֑ם מִכֹּל֙ יֹצְאֵ֣י הַתֵּבָ֔ה לְכֹ֖ל
חַיַּ֥ת הָאָֽרֶץ׃ וְאֵ֨ת כָּל־נֶ֤פֶשׁ הַחַיָּה֙ אֲשֶׁ֣ר אִתְּכֶ֔ם
בָּע֥וֹף בַּבְּהֵמָ֛ה וּבְכָל־חַיַּ֥ת הָאָ֖רֶץ אִתְּכֶ֑ם מִכֹּל֙ יֹצְאֵ֣י
הַתֵּבָ֔ה לְכֹ֖ל חַיַּ֥ת הָאָֽרֶץ׃ וְעִם כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא
דְּעִמְּכוֹן בְּעוֹפָא בִבְעִירָא וּבְכָל חֵוַת אַרְעָא
דְּעִמְּכוֹן מִכֹּל נַפְקֵי תֵבוֹתָא לְכֹל חֵוַת אַרְעָא׃
יא וַהֲקִמֹתִ֤י אֶת־בְּרִיתִי֙ אִתְּכֶ֔ם וְלֹֽא־יִכָּרֵ֥ת כָּל־
בָּשָׂ֛ר ע֖וֹד מִמֵּ֣י הַמַּבּ֑וּל וְלֹא־יִהְיֶ֥ה ע֛וֹד מַבּ֖וּל
לְשַׁחֵ֥ת הָאָֽרֶץ׃ וַהֲקִמֹתִ֤י אֶת־בְּרִיתִי֙ אִתְּכֶ֔ם וְלֹֽא־
יִכָּרֵ֥ת כָּל־בָּשָׂ֛ר ע֖וֹד מִמֵּ֣י הַמַּבּ֑וּל וְלֹא־יִהְיֶ֥ה ע֛וֹד
מַבּ֖וּל לְשַׁחֵ֥ת הָאָֽרֶץ׃ וְאָקֵם יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְלָא
יִשְׁתֵּיצֵי כָל בִּשְׂרָא עוֹד מִמֵּי טוֹפָנָא וְלָא יְהֵי עוֹד
טוֹפָנָא לְחַבָּלָא אַרְעָא׃ יב וַיֹּ֣אמֶר אֱלֹהִ֗ים זֹ֤את
אוֹת־הַבְּרִית֙ אֲשֶׁר־אֲנִ֣י נֹתֵ֗ן בֵּינִי֙ וּבֵינֵיכֶ֔ם וּבֵ֥ין
כָּל־נֶ֖פֶשׁ חַיָּ֑ה אֲשֶׁ֣ר אִתְּכֶ֑ם לְדֹרֹ֖ת עוֹלָֽם׃ וַיֹּ֣אמֶר
אֱלֹהִ֗ים זֹ֤את אוֹת־הַבְּרִית֙ אֲשֶׁר־אֲנִ֣י נֹתֵ֗ן בֵּינִי֙
וּבֵינֵיכֶ֔ם וּבֵ֥ין כָּל־נֶ֖פֶשׁ חַיָּ֑ה אֲשֶׁ֣ר אִתְּכֶ֑ם לְדֹרֹ֖ת
עוֹלָֽם׃ וַאֲמַר יְיָ דָּא אָת קְיָם דִּי אֲנָא יָהֵב בֵּין
מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דִּי עִמְּכוֹן
לְדָרֵי עַלְמָא׃ יג אֶת־קַשְׁתִּ֕י נָתַ֖תִּי בֶּעָנָ֑ן וְהָיְתָה֙
לְא֣וֹת בְּרִ֔ית בֵּינִ֖י וּבֵ֥ין הָאָֽרֶץ׃ אֶת־קַשְׁתִּ֕י נָתַ֖תִּי
בֶּעָנָ֑ן וְהָיְתָה֙ לְא֣וֹת בְּרִ֔ית בֵּינִ֖י וּבֵ֥ין הָאָֽרֶץ׃ יָת קַשְׁתִּי
יְהָבִית בַּעֲנָנָא וּתְהִי לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי וּבֵין
אַרְעָא׃ יד וְהָיָ֕ה בְּעַנְנִ֥י עָנָ֖ן עַל־הָאָ֑רֶץ וְנִרְאֲתָ֥ה
הַקֶּ֖שֶׁת בֶּעָנָֽן׃ וְהָיָ֕ה בְּעַנְנִ֥י עָנָ֖ן עַל־הָאָ֑רֶץ וְנִרְאֲתָ֥ה
הַקֶּ֖שֶׁת בֶּעָנָֽן׃ וִיהִי בַּעֲנָנוּתִי עֲנָנָא עַל אַרְעָא
וְתִתְחֲזֵי קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא׃ טו וְזָכַרְתִּ֣י אֶת־בְּרִיתִ֗י
אֲשֶׁ֤ר בֵּינִי֙ וּבֵינֵיכֶ֔ם וּבֵ֥ין כָּל־נֶ֖פֶשׁ חַיָּ֑ה בְּכָל־בָּשָׂ֑ר
וְלֹא־יִהְיֶ֨ה ע֤וֹד הַמַּ֙יִם֙ לְמַבּ֔וּל לְשַׁחֵ֖ת כָּל־בָּשָֽׂר׃
וְזָכַרְתִּ֣י אֶת־בְּרִיתִ֗י אֲשֶׁ֤ר בֵּינִי֙ וּבֵינֵיכֶ֔ם וּבֵ֥ין כָּל־נֶ֖פֶשׁ
חַיָּ֑ה בְּכָל־בָּשָׂ֑ר וְלֹא־יִהְיֶ֨ה ע֤וֹד הַמַּ֙יִם֙ לְמַבּ֔וּל לְשַׁחֵ֖ת
כָּל־בָּשָֽׂר׃ וּדְכִירְנָא יָת קְיָמִי דִּי בֵין מֵימְרִי
וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל בִּשְׂרָא וְלָא
יְהֵי עוֹד מַיָּא לְטוֹפָנָא לְחַבָּלָא כָל בִּשְׂרָא׃
טז וְהָיְתָ֥ה הַקֶּ֖שֶׁת בֶּעָנָ֑ן וּרְאִיתִ֗יהָ לִזְכֹּר֙ בְּרִ֣ית
עוֹלָ֔ם בֵּ֣ין אֱלֹהִ֔ים וּבֵין֙ כָּל־נֶ֣פֶשׁ חַיָּ֔ה בְּכָל־בָּשָׂ֖ר

שהיה מששת ימי בראשית"[34].

נמצינו למדים, שמעמד ומצב העולם בזמן המבול הוא - על דרך ובדוגמת מעמד ומצב העולם בהתחלת הבריאה, כש"היה העולם מים במים"!

יתירה מזו:

מכיון שהשלימות של "מים במים" הייתה כבר בהתחלת הבריאה, הרי בהכרח לומר שכאשר מצב זה חסר ונשנה בזמנו של נח ("אותו הגשם שהיה בששת ימי בראשית"), היה זה באופן נעלה יותר ממה שהיה בהתחלת הבריאה.

ובפשטות: כוונת הבריאה היא - "אשר ברא אלוקים לעשות", "לתקן"[35] כלומר, שהאדם יפעל בעבודתו שלימות נעלית יותר במציאות הבריאה, ומכיון שבמשך הזמן מהתחלת הבריאה עד לזמנו של נח היו כמה וכמה צדיקים, החל מאדם הראשון (ובפרט קודם החטא), חנוך[36], מתושלח[37], עד לנח, "נח איש צדיק"[38] - הרי בוודאי פעלו שלימות נעלית יותר בעולם, על דרך ובדוגמת השלימות ד"אלה תולדות פרץ"[39], שהיא שלימות נעלית יותר מהשלימות ד"אלה[40] תולדות השמים והארץ"[41].

(משיחת א' דראש חודש מרחשוון תשמ"ו. תורת מנחם התוועדויות תשמ"ו ח"א עמ' 482 ואילך. הנחת השומעים, בלתי מוגה)

34) פירוש רש"י שם.
35) בראשית ב, ג. וראה בראשית רבה פי"א, ו ובפירוש רש"י.

36) פירוש רש"י בראשית ה, כד.
37) פירוש רש"י פרשתנו שם, ד.
38) ריש פרשתנו.
39) רות ד, יח.
40) בראשית ב, ד.
41) ראה שמות רבה פ"ל, ג.

סיכום

מבואר במאמרי חז"ל כי מציאות התורה קדמה למציאות העולם. מובן מכך, שהתורה אינה עוסקת בפגמים וחסרונות הנוצרים מההעלם וההסתר שבעולם, שכן התורה הינה 'קודמת' לכל העניינים האלה.

לפי זה צריך להבין:

כיצד ייתכן שמופיע בתורה סיפור המבול, שכל עניינו הוא ניקוי וסילוק של פגמים וחטאים מהעולם, והרי התורה איננה שייכת לפגמים וחטאים אלה?!

הביאור בזה: מצד התורה סיפור המבול איננו סילוק פגמים, אלא תוספת טהרה והזדככות!

[כעין זה יש לבאר את דברי האדמו"ר האמצעי שכשאביו – אדמו"ר הזקן – קורא את פרשת התוכחה "לא נשמעות קללות". אף שבקריאת התורה למטה בעולם משמעות הדברים הינה 'תוכחה', הרי, כשרבינו הזקן – שעמד במדרגה למעלה מהעולם – קרא בתורה, התפרשה קריאתו כפי שהיא מצד עצמה, 'קודמת' לעולם].

ובהרחבה:

עניינו של המבול לפעול טהרה וזיכוך בעולם, בדומה לעניינו של מקווה. ורמז לדבר: משך זמן ירידת המבול על הארץ היה ארבעים יום, ושיעורו של מקווה הוא ארבעים סאה.

טבילה במקווה איננה רק מוציאה מידי טומאה, אלא תורמת ומוסיפה עליה במצב הטהרה עצמו.

וכמו שמצינו בעבודת הכהן גדול ביום הכיפורים, שהיה חוזר וטובל חמש פעמים אף-על-פי שהיה טהור. כך גם בעניין המבול: הטהרה שהוסיף המבול בעולם לא הייתה בכדי להוציאו מטומאה, כי אם להוסיף עוד מעלה בטהרתו.

מעתה מובן כיצד מופיע סיפור המבול בתורה הקודמת להעלם וההסתר של העולם: מצד התורה אכן המבול אינו מיועד לסילוק טומאה ופגמים, אלא עניינו היחיד הוא: תוספת טהרה.

נאמר במדרש שמֵי המבול היו המים שמילאו את העולם בראשית בריאתו. מובן, שמצב זה – היות העולם מלא במים בראשית הבריאה – איננו עונש כי אם טובו וחסדו של הבורא. כך הדבר גם במי המבול – עניינם הוא טוב וחסד לעולם. ויתירה מזו: מי המבול מילאו את העולם אחרי עבודתם של כמה צדיקים בו (אדם, חנוך מתושלח). ומובן, אם כן, שהעולם המוצף ממי המבול הינו נעלה יותר מכפי שהיה כשמילאוהו המים בראשית בריאתו!

הקשת מעוררת ציפייה למשיח

מ"ם מה"מבול" קשור עם הגאולה

תיבת "מבול" היא - מ' בול. כמאמר רז"ל על הפסוק "ירח בול": "מהו בירח בול, בירח מבול חסר מ', כנגד ארבעים יום (הקשורים עם המבול) שאף-על-פי שנשבע הקב"ה כי מי נח זאת לי, אף-על-פי כן, מ' יום בכל שנה היו אותם הימים עושים רושם בעולם, עד שעמד שלמה ובנה את בית המקדש ופסקו אותם מ' יום, לפיכך כתיב חסר מ', כנגד ארבעים יום שפסקו".

והנה תיבת בול כשלעצמה (בלי המ') מורה על עניין טוב, כמבואר בילקוט (לפני זה): "מהו בירח בול בירח שהארץ עושה בולין בולין", שעניין זה קשור עם התחלת ירידת הגשמים - "גשמי ברכה" [. .] זאת אומרת: כאשר ה"בול" היה בתוספת מ' בתחילתו ("מבול") היה זה עניין בלתי רצוי, עד שבכל שנה היו "עושים רושם בעולם", אבל לאחרי שנפסק המ', ונשאר רק ה"בול" נעשה זה דבר טוב, עניין השייך לגשמי ברכה.

[. .] ויש להוסיף בזה - שכשם שה"בול" מ"מבול" הוא עניין טוב בפנימיותו (אלא שנתגלה אחר כך), כמו כן בנוגע למ' של מבול, שבפנימיותו הוא עניין טוב ונעלה.

וכמובן גודל עילוי אות מ"ם - בהיותה הראשי-תיבות של כמה עניינים חשובים ונעלים, לדוגמא: תיבת מלך, וכיוצא בזה. ונוסף לזה: אות מ"ם קשורה עם ספירת הבינה בן ארבעים לבינה. ועוד.

[. .] ועל דרך המבואר בכמה מקומות שבאות מ"ם מרומז הן עניין הגלות והן עניין הגאולה: מ' פתוחה רומזת על עניין הגלות, ולכן, האות מ' שבפסוק "בחומות ירושלים אשר המ פרוצים", עם היותה בסוף התיבה היא מ' פתוחה, כי בפסוק הנ"ל מדובר אודות פרצת חומות ירושלים, שזהו כללות עניין הגלות; ומ"ם סתומה רומזת על עניין הגאולה. ולכן, האות מ' שבפסוק "לםרבה המשרה ולשלום אין קץ", עם היותה באמצע התיבה היא מ"ם סתומה, כי בפסוק הנ"ל מדובר אודות זמן הגאולה, ולכן צריכים להפוך את המ"ם פתוחה של גלות למ"ם סתומה של גאולה.

ציפייה לגאולה באופן מתמיד ועולה

ויתירה מזו: מכיוון שגם אז היתה הפנימיות עניין טוב אלא שזה מתגלה אחר כך - לכן מצינו את העניין של מ"ם סתומה גם בזמן ההוא, כמבואר בדרושי אדמו"ר מהר"ש בעניין תיבת נח וסוכה, ששניהם בצורת מ"ם סתומה [ושניהם קשורים עם ספירת הבינה, עד לפנימיות בינה כו'], עניין הגאולה.

וזהו גם מה שעל-ידי המבול דווקא נעשה עניין ה"קשת" - כי כללות עניין ה"קשת" קשור עם הגאולה העתידה לבוא בביאת משיח צדקנו, כפי . . מה שכתוב בזהר "יתחזי האי קשת בעלמא מתקשטא בגוונין נהירין . . כדין צפי ליה למשיח".

ומובן, שעניין הציפייה ("צפי ליה למשיח") הוא באופן נעלה יותר מאשר תקווה סתם, זאת אומרת: נוסף על זה ש"לישועתך קווינו כל היום" ישנו גם עניין של ציפייה - "צפי ליה למשיח".

וכמדובר כמה פעמים שגם לאחרי שאומרים בתפילת שחרית "כי לישועתך קווינו כל היום", חוזרים ואומרים זאת שנית בתפילת מנחה, וכן הלאה - כי: נוסף על הפירוש הפשוט שבדבר, שגם כאשר משיח צדקנו לא בא מיד לאחרי תפילת שחרית, לא נחלש חס-ושלום עניין "לישועתך קווינו כל היום" - ישנו בזה גם הפירוש שאמירת "לישועתך קוינו כו'", בתפילה הבאה היא באופן נעלה יותר, מאחר שישנם כמה וכמה דרגות בדבר - על דרך ההבדל בין תקווה לציפייה.

(תורת-מנחם - התוועדויות' ה'תשמ"ג חלק א, עמ' 447-448)

מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה:
וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד
לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־
מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה:
וַהֲוָה בְּשִׁית מְאָה וַחֲדָא שְׁנִין בְּקַדְמָאָה בְּחַד לְיַרְחָא
נְגוֹבוּ מַיָּא מֵעַל אַרְעָא וְאַעְדִּי נֹחַ יָת חוֹפָאָה
דְּתֵיבוּתָא וַחֲזָא וְהָא נְגוֹבוּ אַפֵּי אַרְעָא: יד וּבַחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה
הָאָרֶץ: וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם
לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ: וּבְיַרְחָא תִּנְיָנָא בְּעַשְׂרִין
וְשִׁבְעָא יוֹמָא לְיַרְחָא יַבִּישַׁת אַרְעָא: ס
רביעי טו וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר
אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ עִם נֹחַ לְמֵימָר:
טז צֵא מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי־
בָנֶיךָ אִתָּךְ: צֵא מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ
וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ: פּוּק מִן תֵּיבוּתָא אַתְּ וְאִתְּתָךְ וּבְנָךְ
וּנְשֵׁי בְנָךְ עִמָּךְ: יז כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתְּךָ מִכָּל־
בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־
הָאָרֶץ כתיב הוצא קרי הַיְצֵא אִתָּךְ וְשָׁרְצוּ
בָאָרֶץ וּפָרוּ וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ: כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־
אִתְּךָ מִכָּל־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ
הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הַיְצֵא אִתָּךְ וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ
וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ: כָּל חַיְתָא דְּעִמָּךְ מִכָּל בִּשְׂרָא
בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא וּבְכָל רִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא
אַפֵּיק עִמָּךְ וְיִתְיַלְדוּן בְּאַרְעָא וְיִפְשׁוּן וְיִסְגּוֹן עַל
אַרְעָא: יח וַיֵּצֵא־נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו
אִתּוֹ: וַיֵּצֵא־נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ: וּנְפַק
נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ: יט כָּל־
הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל־
הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־הַתֵּבָה: כָּל־
הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ
לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־הַתֵּבָה: כָּל חַיְתָא כָּל
רִחְשָׁא וְכָל עוֹפָא כֹּל דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא
לְזַרְעֲיָתְהוֹן נְפָקוּ מִן תֵּיבוּתָא: כ וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ
לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל
הָעוֹף הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ: וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ
לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף
הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ: וּבְנָא נֹחַ מַדְבְּחָא קֳדָם
יְיָ וּנְסִיב מִכֹּל בְּעִירָא דַּכְיָא וּמִכֹּל עוֹפָא דְּכֵי
וְאַסֵּיק עֲלָוָן בְּמַדְבְּחָא: כא וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ
הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל
עוֹד אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב
הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת
אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי: וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ
הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד
אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע
מִנְּעֻרָיו וְלֹא־אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר
עָשִׂיתִי: וְקַבֵּיל יְיָ בְּרַעֲוָא יָת קוּרְבָּנֵיהּ וַאֲמַר יְיָ
בְּמֵימְרֵיהּ לָא אוֹסֵיף לְמֵילַט עוֹד יָת אַרְעָא בְּדִיל
חוֹבֵי אֱנָשָׁא אֲרֵי יִצְרָא לִבָּא דֶּאֱנָשָׁא בִּישׁ מִזְּעֵירֵיהּ
וְלָא אוֹסֵיף עוֹד לְמִמְחֵי יָת כָּל דְּחַי כְּמָא דַּעֲבָדִית:
כב עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ
וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ: עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ
זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא
יִשְׁבֹּתוּ: עוֹד כָּל יוֹמֵי אַרְעָא זְרוֹעָא וַחֲצָדָא וְקוֹרָא
וְחוּמָא וְקַיְטָא וְסִתְוָא וִימָם וְלֵילְיָא לָא יִבְטְלוּן:
א וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם
פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ
אֶת־הָאָרֶץ: וּבָרֵיךְ יְיָ יָת נֹחַ וְיָת בְּנוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן
פּוּשׁוּ וּסְגוּ וּמְלוֹ יָת אַרְעָא: ב וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם
יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמָיִם
בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם
בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ: וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת
הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ
הָאֲדָמָה וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ: וְדַחֲלַתְכוֹן
וְאֵימַתְכוֹן תְּהֵי עַל כָּל חֵיוַת אַרְעָא וְעַל כָּל עוֹפָא
דִשְׁמַיָּא בְּכֹל דִּי תַרְחֵישׁ אַרְעָא וּבְכָל נוּנֵי יַמָּא

בְּתֵבוֹתָא׃ כד וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים
וּמְאַת יוֹם: וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים וּמְאַת
יוֹם: וּתְקִיפוּ מַיָּא עַל אַרְעָא מְאָה וְחַמְשִׁין יוֹמִין׃
א וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־
כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים
רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם: וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ
בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:
וּדְכִיר יְיָ יָת נֹחַ וְיָת כָּל חַיְתָא וְיָת כָּל בְּעִירָא דִּי
עִמֵּהּ בְּתֵבוּתָא וְאַעְבַּר יְיָ רוּחָא עַל אַרְעָא וְנָחוּ
מַיָּא׃ ב וְיִסָּכְרוּ מַעְיְנַת תְּהוֹם וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמָיִם
וְיִכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמָיִם: וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנֹת תְּהוֹם
וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמָיִם וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמָיִם:
וְאִסְתְּכָרוּ מַבּוּעֵי תְהוֹמָא וְכַוֵּי שְׁמַיָּא וְאִתְכְּלִי
מְטָרָא מִן שְׁמַיָּא׃ ג וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ
הָלוֹךְ וָשׁוֹב וַיַּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמְאַת
יוֹם: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וָשׁוֹב וַיַּחְסְרוּ
הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם: וְתָבוּ מַיָּא מֵעַל
אַרְעָא אָזְלִין וְתָיְבִין וַחְסָרוּ מַיָּא מִסּוֹף מְאָה
וְחַמְשִׁין יוֹמִין: ד וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט: וַתָּנַח
הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
עַל הָרֵי אֲרָרָט: וְנָחַת תֵּבוּתָא בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה
בְּשִׁבְעַת עַשַׂר יוֹמָא לְיַרְחָא עַל טוּרֵי קַרְדּוּ׃
ה וְהַמַּיִם הָיוֹ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי
בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים:
וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי
בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים: וּמַיָּא
הֲווֹ אָזְלִין וְחָסְרִין עַד יַרְחָא עֲשִׂירָאָה בַּעֲשִׂירָאָה
בְּחַד לְיַרְחָא אִתְחֲזִיאוּ רֵישֵׁי טוּרַיָּא׃ ו וַיְהִי מִקֵּץ
אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר
עָשָׂה: וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן
הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה: וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין
וּפְתַח נֹחַ יָת כַּוַּת תֵּבוּתָא דִּי עֲבָד׃ ז וַיְשַׁלַּח

אֶת־הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד־יְבֹשֶׁת הַמַּיִם
מֵעַל הָאָרֶץ: וַיְשַׁלַּח אֶת־הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב
עַד־יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: וְשַׁלַּח יָת עָרְבָּא
וּנְפַק מְפַק וְתָיֵב עַד דְּיַבִּישׁוּ מַיָּא מֵעַל אַרְעָא׃
ח וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ הַמַּיִם
מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ
לִרְאוֹת הֲקַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וְשַׁלַּח יָת
יוֹנָה מִלְוָתֵהּ לְמֶחֱזֵי הֲקַלִּיאוּ מַיָּא מֵעַל אַפֵּי
אַרְעָא׃ ט וְלֹא־מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלָהּ
וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה כִּי־מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־
הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו
אֶל־הַתֵּבָה: וְלֹא־מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלָהּ
וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה כִּי־מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ
וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה: וְלָא
אַשְׁכַּחַת יוֹנָה מְנַח לְפָרְסַת רַגְלַהּ וְתָבַת לְוָתֵהּ
לְתֵבוּתָא אֲרֵי מַיָּא עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא וְאוֹשִׁיט יְדַהּ
וְנָסְבַהּ וְאָעֵיל יָתַהּ לְוָתֵהּ לְתֵבוּתָא׃ י וַיָּחֶל עוֹד
שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה
מִן־הַתֵּבָה: וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף
שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתֵּבָה: וְאוֹרִיךְ עוֹד שִׁבְעָא
יוֹמִין אָחֳרָנִין וְאוֹסִיף שַׁלַּח יָת יוֹנָה מִן תֵּבוּתָא׃
יא וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת
טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קָלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:
וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת טָרָף
בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קָלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: וַאֲתַת
לְוָתֵהּ יוֹנָה לְעִדַּן רַמְשָׁא וְהָא טָרַף זֵיתָא תְּבִיר
נָחִית בְּפוּמַהּ וִידַע נֹחַ אֲרֵי קַלִּיאוּ מַיָּא מֵעַל
אַרְעָא׃ יב וַיָּיָחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיְשַׁלַּח
אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו עוֹד: וַיָּיָחֶל עוֹד
שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסְפָה
שׁוּב־אֵלָיו עוֹד: וְאוֹרִיךְ עוֹד שִׁבְעָה יוֹמִין אָחֳרָנִין
וְשַׁלַּח יָת יוֹנָה וְלָא אוֹסִיפַת לְמִתּוּב לְוָתֵהּ עוֹד׃
יג וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד
לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־

מאת הרב **מרדכי־מנשה לאופר**

רבי משה פיינשטיין והערכתו הנדירה לרבי

ההקדשות ששיגר הפוסק המפורסם, בעל ה'אגרות משה', לרבי • הפסיקות ההלכתיות שציטט הרבי • מחקר הבוחן את מחוות הכבוד שבמכתבי הגר"מ פיינשטיין למכותביו, מציין בהשתאות את ביטוי ההערצה של הגאון לרבי

בע[זרת] ה[שם] י[תברך] להו[ד] כ[בוד] ק[דושת]
האדמו"ר מליובאוויץ שליט"א
מתנה מאת המחבר ובברכה שיאריך הש[ם] ית[ברך] נשיאותו עד ביאת המשיח
משה פיינשטיין.
ט"ו מרחשון תשכ"ט

בעז[רת] הש[ם] י[תברך] למע[לת] כ[בוד]
ידידי הגאון והצדיק הרמ"מ שליט"א
האדמו"ר דליובאויץ'
הש[ם] ית[ברך] ירום קרנו עד ביאת הגואל צדק
המחבר משה פיינשטיין.
ב' דר"ח אדר תשל"ב

בע[זרת] ה[שם] י[תברך]
בברכה להוד כ[בוד] ק[דושת] הגאון מוהרממ"ש
האדמו"ר מליובאוויטש שליט"א
ירום כסאו עד ביאת מלך המשיח בקרוב
המחבר משה פיינשטיין.
י"ג תמוז תש"מ

שלוש ההקדשות שצוטטו כאן פורסמו בספר 'שמן ששון מחבריך' כרך ג' עמ' 47. הראשונה נכתבה על הספר 'דברות משה' על מסכת בבא בתרא; השנייה על 'דברות משה' על מסכת שבת, והאחרונה על 'דברות משה' על מסכת יבמות - שלושה ספרים שהעניק ר' משה לרבי ומצויים בספריית 'אגודת חסידי חב"ד'.

חתר לסובלנות

בכרך האחרון (השמיני) של 'אגרות משה' שנדפס בשנת תשנ"ו נדפס מבוא ארוך ("מאן מלכי רבנן") ובין השאר נאמר שם (עמ' 27): "הוא גם שאף ליתר סובלנות בין המתנגדים והחסידים, כיוון שהיהדות שומרת התורה והמצוות אינה יכולה להרשות לעצמה מחלוקות פנימיות בדורנו. בין גדולי התורה הליטאיים היה הוא הקרוב ביותר אל החסידים... החסידים הרגישו קרובים אליו".

ובהמשך:

"אדמו"ר רמ"מ מליובאוויטש זצ"ל היה מקורב במיוחד לרבנו והיה מפנה אליו שאלות רבות בהלכה".

עמדה זהה בסוגיית לגיטימיות העישון

בתשובה שכתב ר' משה (יורה דעה חלק ב' סימן מט) בעניין עישון סיגריות, סירב לאסור את העישון, וכתב בין השאר: "בפרט שכמה גדולי התורה מדורות שעברו ובדורנו מעשנים".

בדומה לזה מצינו לרבי שנתבקש לאסור עישון

והגיב (התקשרות גליון א' כג):

...1) שכמה וכמה מזקני החסידים מעשנים מכמה וכמה שנים והאדמו"רים לא אמרו להם דבר. 2) כמה מהאדמו"רים ידוע שעישנו וכו'. 3) אאמו"ר [=הרה"ק ר'לוי יצחק] ז"ל עישן רבות בידיעת אדמו"ר [מוהרש"ב] נ"ע...".

פסק הדין על נוכחות בחדר לידה

ופעם נוספת בשנת תשמ"ז כתב הרבי ('היכל מנחם' כרך ב' עמ' נג) בענין איסור נוכחות הבעל ב'חדר לידה' או ב'חדר צירים':

האומנם אין ידוע שיש מכתב פס[ק] ד[ין] בזה, שנדפס מהרב פיינשטיין ז"ל?!

המחקר שחושף את הכבוד

לאחרונה הופיע מחקר שכתב הרב יצחק רונס ב'האוצר' גיליון לא (חודש מנחם אב תשע"ט), אודות הערכתו של ה'אגרות משה' למכותביו - בחינת הפתיחות לתשובותיו ושם נאמר (עמ' רצט-ש [- ת"ח להרה"ג ר' שמחה זאיאנץ שליט"א ממגדל העמק שהפנה אותי למחקר זה]):

"בשונה מספרי שאלות ותשובות אחרים, שבהם המחבר השמיט בשעת ההדפסה את הפנייה האישית למכותב, או בחר להדפיס פנייה זו באופן חלקי, הפתיחות שבשו"ת אגרות משה מופיעות בשלימותן.

"הרב משה פיינשטיין נהג לפתוח את מאות ואלפי מכתבי התשובה ששלח לשואליו בדברי ברכה קצרים הבנויים על תבנית קבועה, ובהם פניה אישית למכותביו. הפניה נפתחת בראשי התיבות "מע"כ" ("מעלת כבוד..."), ובדרך כלל ממשיך מיד לאחר מכן לתאר את מכותבו בתואר "ידידי", עם מילות הערכה משתנות נוספות, כאשר הפנייה חותמת בראשי התיבות "שליט"א". "ההתחקות אחר השימוש בתארי חיבה מיוחדים תוכל להעיד על ההקפדה והדייקנות בבחירת מילותיו...

"בצד התיאורים הרווחים והשגורים, דוגמת כינוי מכותבו בתואר "הרב הגאון" (-שחוזר על עצמו בכמעט אלף מכתבים שונים!) מופיעים לעתים בתשובותיו, תיאורים יוצאי דופן במיוחד.

"שבעה מכותבים בלבד תוארו על ידו בכינוי "הצדיק" או "הרה"צ" (-"הרב הצדיק") - פניה זו מופיעה בשני מכתביו היחידים לרבי מליובביץ. ובכינוי "ציס"ע" (או "צדיס"ע" [=צדיק יסוד עולם]) השתמש בשלושה מכתבים בלבד.

"באחד מהמכתבים שבהם הכתיר את מכותבו בתואר "הגאון הצדיק" - אגרת שאותה שלח לרבי מליובביטש, הרב מנחם מנדל שניאורסון - מצויים תיאורים ייחודיים נוספים מיוחדים במינם.

"התשובה מופיעה בחלק או"ח חלק ד, סימן ט פותחת כך: "מע"כ הוד כ"ק הגאון הצדיק מוהרמ"מ שליט"א שניאורסאן האדמו"ר מליובאוויטש".

"והנה, מתברר שזהו המכתב היחיד בכל תשעת כרכי האגרות משה שבו הרב פינשטיין בחר לפנות אל מכותבו בתואר הכבוד: "הוד", כמו גם המכתב היחיד מכל תשובותיו שבהם השתמש בתואר: "כ"ק".

"ביטויי כבוד נדירים אלו (-כ"ק, הוד) מופיעים גם בגוף המכתב בו הרב משה כותב אל הרבי ש"הודיעו לי בדבר שהוכ"ק גאונו" (-הוד כבוד קדושת גאונו); "כ"ק הו"ג שליט"א" - "כבוד קדושת הוד גאונו שליט"א".

"הפניה אל מכותבו בתואר הכבוד "הו"ג" נדיר ביותר, ולמעשה קיים רק בעוד שתי תשובות בלבד. בפעם הראשונה שבו הביטוי הופיע (-פעמיים באותו מכתב) מדובר היה במכתב שנכתב אף הוא לרבי מליובביץ - כמעט עשרים וחמש שנה קודם לכן (אגרות-משה אורח-חיים א, צב). והפעם הנוספת שבו הרב משה פנה כך למכותבו (שלושה פעמים באותו מכתב!) היא במסגרת מכתב שכתב בשנת תשכ"ז לרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק מבוסטון (אגר"מ יו"ד ג, מג).

"לחתימת הדברים, אוסיף להעיר שההערכה המיוחדת למכותבים שונים ניכרת גם בנוסח החתימה של מכתביו אליהם. התוספת הייחודית "מוקירו כרום גאונו" מופיעה רק בחתימת שש מתשובותיו - כולם לרבנים מתוך הרשימה שלעיל שבפנייתו אליהם תיאר אותם כ"הגאון הגדול".

"יצויין שבתשובתו לרבי מליובביטש מופיע המקום הנוסף היחיד שתיאר כך את אחד ממכותביו בתשובותיו, כשבגוף התשובה (או"ח ד, ט) כתב אליו "בדבר שהוכ"ק גאונו מתעניין...".

אִתְבְּזָעוּ כָּל מַבּוּעֵי תְּהוֹמָא רַבָּא וְכַוֵּי שְׁמַיָּא אִתְפַּתָּחוּ: יב וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה: וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה: וַהֲוָה מִטְרָא נָחֵת עַל אַרְעָא אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן: יג בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה: בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה: בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין עָאל נֹחַ וְשֵׁם וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאִתַּת נֹחַ וּתְלָתָא נְשֵׁי בְנוֹהִי עִמְּהוֹן לְתֵבוֹתָא: יד הֵמָּה וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף: הֵמָּה וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף: אִנּוּן וְכָל חַיְתָא לִזְנַהּ וְכָל בְּעִירָא לִזְנַהּ וְכָל רִחֲשָׁא דְּרָחֵשׁ עַל אַרְעָא לִזְנוֹהִי וְכָל עוֹפָא לִזְנוֹהִי כֹּל צִפַּר כָּל דְּפָרָח: טו וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים: וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים: וְעַלּוּ עִם נֹחַ לְתֵבוֹתָא תְּרֵין תְּרֵין מִכָּל בִּשְׂרָא דִי בֵהּ רוּחָא דְחַיֵּי: טז וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהֹוָה בַּעֲדוֹ: וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהֹוָה בַּעֲדוֹ: וְעָלַיָּא דְּכַר וְנָקְבָא מִכָּל בִּשְׂרָא עַלּוּ כְּמָא דִי פַּקִיד יָתֵהּ יְיָ וַאֲגֵן יְיָ (בְּמֵימְרֵהּ) עֲלוֹהִי:

שלישי יז וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ: וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ: וַהֲוָה טוֹפָנָא אַרְבְּעִין יוֹמִין עַל אַרְעָא וּסְגִיאוּ מַיָּא וּנְטָלוּ יָת תֵּבוֹתָא וְאִתְּרָמַת מֵעַל אַרְעָא: יח וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם: וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם: וּתְקִיפוּ מַיָּא וּסְגִיאוּ לַחֲדָא עַל אַרְעָא וּמְהַלְּכָא תֵבוֹתָא עַל אַפֵּי מַיָּא: יט וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל־הֶהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם: וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל־הֶהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם: וּמַיָּא תְּקִיפוּ לַחֲדָא לַחֲדָא עַל אַרְעָא וְאִתְחֲפִיאוּ כָּל טוּרַיָּא רָמַיָּא דִּי תְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא: כ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ הֶהָרִים: חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ הֶהָרִים: חֲמֵשׁ עַשְׂרֵי אַמִּין מִלְעֵלָּא תְּקִיפוּ מַיָּא וְאִתְחֲפִיאוּ טוּרַיָּא: כא וַיִּגְוַע כָּל־בָּשָׂר | הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם: וַיִּגְוַע כָּל־בָּשָׂר | הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם: וּמִית כָּל בִּשְׂרָא דְּרָחֵשׁ עַל אַרְעָא בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא וּבְחַיְתָא וּבְכָל רִחֲשָׁא דְּרָחֵשׁ עַל אַרְעָא וְכֹל אֲנָשָׁא: כב כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ: כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ: כֹּל דִּי נִשְׁמְתָא רוּחָא דְּחַיִּין בְּאַנְפוֹהִי מִכֹּל דִּי בְּיַבֶּשְׁתָּא מִיתוּ: כג וַיִּמַּח אֶת־כָּל־הַיְקוּם | אֲשֶׁר | עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר אַךְ־נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה: וַיִּמַּח אֶת־כָּל־הַיְקוּם | אֲשֶׁר | עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר אַךְ־נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה: וּמְחָא יָת כָּל יְקוּמָא דִּי עַל אַפֵּי אַרְעָא מֵאֲנָשָׁא עַד בְּעִירָא עַד רִחֲשָׁא וְעַד עוֹפָא דִשְׁמַיָּא וְאִתְמְחִיאוּ מִן אַרְעָא וְאִשְׁתָּאַר בְּרַם נֹחַ וְדִי עִמֵּהּ

לִזְנוֹהִי וּמִן בְּעִירָא לִזְנַהּ וּמִכֹּל רִחֲשָׁא דְאַרְעָא
לִזְנוֹהִי תְּרֵין מִכֹּלָּא יֵעֲלוּן לְוָתָךְ לְקַיָּמָא: כא וְאַתָּה
קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ
וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה: וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־
מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם
לְאָכְלָה: וְאַתְּ סַב לָךְ מִכָּל מֵיכַל דִּמִתְאֲכֵל וְתִכְנוֹשׁ
לְוָתָךְ וִיהֵי לָךְ וּלְהוֹן לְמֵיכָל: כב וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה: וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה: וַעֲבַד נֹחַ כְּכֹל דִּי
פַקֵּיד יָתֵהּ יְיָ כֵּן עֲבָד:

שני א וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ
אֶל־הַתֵּבָה כִּי־אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר
הַזֶּה: וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־
הַתֵּבָה כִּי־אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה:
וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ עוּל אַתְּ וְכָל אֱנַשׁ בֵּיתָךְ לְתֵבוֹתָא
אֲרֵי יָתָךְ חֲזֵיתִי זַכַּאי קֳדָמַי בְּדָרָא הָדֵין: ב מִכֹּל |
הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא
שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: מִכֹּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה
אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: מִכֹּל
בְּעִירָא דַכְיָא תִּסַּב לָךְ שַׁבְעָא שַׁבְעָא דְּכַר וְנָקְבָּא
וּמִן בְּעִירָא דִּלָא אִיתָהָא דַכְיָא הִיא תְּרֵין דְּכַר
וְנָקְבָּא: ג גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר
וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: גַּם מֵעוֹף
הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע
עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: אַף מֵעוֹפָא דִשְׁמַיָּא שַׁבְעָא
שַׁבְעָא דְּכַר וְנָקְבָּא לְקַיָּמָא זַרְעָא עַל אַפֵּי כָל
אַרְעָא: ד כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר
עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וּמָחִיתִי
אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:
כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל־הָאָרֶץ
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וּמָחִיתִי אֶת־כָּל־
הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: אֲרֵי לִזְמַן

יוֹמִין עוֹד שַׁבְעָא אֲנָא מָחֵת מִטְרָא עַל אַרְעָא
אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן וְאֶמְחֵי יָת כָּל
יְקוּמָא דִי עַבְדֵת מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא: ה וַיַּעַשׂ נֹחַ
כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה: וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ
יְהוָה: וַעֲבַד נֹחַ כְּכֹל דִּי פַקְּדֵהּ יְיָ: ו וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ: וְנֹחַ
בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ:
וְנֹחַ בַּר שִׁתְּ מְאָה שְׁנִין וְטוֹפָנָא הֲוָה מַיָּא עַל
אַרְעָא: ז וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ
אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל: וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו
וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי
הַמַּבּוּל: וְעָאל נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵהּ וּנְשֵׁי בְנוֹהִי
עִמֵּהּ לְתֵבוֹתָא מִן קֳדָם מֵי טוֹפָנָא: ח מִן־הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה טְהֹרָה וּמִן־
הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה: מִן־הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה טְהֹרָה וּמִן־
הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה: מִן בְּעִירָא
דַּכְיָא וּמִן בְּעִירָא דִּי לֵיתָהָא דַּכְיָא וּמִן עוֹפָא וְכֹל
דִּי רָחֵשׁ עַל אַרְעָא: ט שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ
אֶל־הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים
אֶת־נֹחַ: שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה זָכָר
וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ: תְּרֵין תְּרֵין עַלּוּ
לְוַת נֹחַ לְתֵבוֹתָא דְּכַר וְנָקְבָּא כְּמָא דִי פַקִּיד יְיָ יָת
נֹחַ: י וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ
עַל־הָאָרֶץ: וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ
עַל־הָאָרֶץ: וַהֲוָה לִזְמַן שִׁבְעַת יוֹמִין וּמֵי טוֹפָנָא
הֲווֹ עַל אַרְעָא: יא בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־
נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם
הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת
הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ: בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־נֹחַ
בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה
נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם
נִפְתָּחוּ: בִּשְׁנַת שִׁתְּ מְאָה שְׁנִין לְחַיֵּי נֹחַ בְּיַרְחָא
תִּנְיָנָא בְּשִׁבְעַת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא בְּיוֹמָא הָדֵין

הזמן גרמא

ז' מרחשון

לקבל עליו לתקן ולהשלים העניינים הדורשים תיקון

"שבת נח" היא שבת כללית - להיותה השבת הראשונה שבה נשלמת העבודה דששת ימי המעשה ("ויכולו השמים והארץ וכל צבאם") דשבוע הראשון, שכולל כל השבועות שבמשך השנה.

[...] על-פי האמור לעיל שבשבוע דפרשת נח כלולה העבודה דכל השנה כולה כפי שהיא בפועל, מובן, שיום השבת קודש פרשת נח הוא הזמן המתאים לחשבון צדק של העבודה בפועל דהשנה החדשה שנמצאים כבר בתוכה - לבחון כל פרטי ענייני העבודה דששת ימי המעשה ודיום השבת (הכוללים כל ימי השבוע דכל השנה), על מנת לתקן ולהשלים כל ענייני העבודה בפועל בתכלית השלימות.

ויש לומר, שעשיית החשבון צדק בשבת פרשת נח על השבוע הראשון של העבודה בפועל, צריך להיות באופן המתאים לתוכנה של העבודה בפועל - שעיקרה ותכליתה לגלות בעולם דרגת האלוקות שלמעלה מהעולם, "הוי' הוא האלוקים".

ולהעיר, שעניין זה מודגש גם בעבודת התשובה (לאחרי הקדמת החשבון צדק) - "שובה ישראל עד הוי' אלוקיך", שהתשובה היא באופן שהוי' נעשה אלוקיך, ועד לשלימות התשובה ביום-הכיפורים שסיומו וחותמו באמירת ז' פעמים "הוי' הוא האלוקים", ובהתאם לכך, נעשה גם החשבון צדק באופן נעלה יותר, כדלקמן.

ובהקדמה:

הכלל ש"כל ישראל בחזקת כשרות" הוא (בעיקר) בנוגע להזולת (כפי שמצינו להלכה בנוגע לעדות וכיוצא בזה), אבל בנוגע לעצמו, אין לסמוך על ה"חזקת כשרות", אלא צריך לבחון (מזמן לזמן) מעמדו ומצבו על-ידי עשיית חשבון צדק בנוגע לכל פרטי ענייניו במחשבה, דיבור ומעשה, ולקבל על עצמו לתקן ולהשלים העניינים הדורשים תיקון ושלימות, ועוד הוא העיקר, לתקנם ולהשלימם במעשה בפועל, ש"המעשה הוא העיקר".

הדגשה מיוחדת על תיקון עניינים שבין אדם לחבירו

והתיקון במעשה בפועל נוגע ושייך להתשובה עצמה - דאף ש"עיקר התשובה בלב", וכהפסק-דין בגמרא שעל-ידי הרהור תשובה נעשה צדיק (ויתירה מזה: "צדיק גמור"), הרי זה מפני שההרהור תשובה שבלב הוא באופן שכולל (בכוח) ההמשך שלאחרי זה עד למעשה בפועל (שהוא העיקר).

ועניין זה מודגש יותר בתשובה על עניינים שבין אדם לחברו (שבהם מודגשת יותר פעולת התורה בעולם) - ש"אינו נמחל לו לעולם עד שייתן לחבירו מה שהוא חייב לו וירצהו", כמו שכתוב, "והשיב את הגזילה אשר גזל". ולדוגמא בגזילה בדקות, ש"נתן לו (שלום) ולא החזיר (שלום)... גזילת העני בבתיכם", גם כשהסיבה שלא החזיר לו שלום היא מפני שהיה עסוק וטרוד בעניין של מצווה (וייתכן שבגלל זה לא הבחין בו), ובוודאי שלא התכוון לפגוע בו ח"ו, מכל מקום, כיוון שבפועל היתה לחבירו נפילת הרוח, צריך לפייסו ולרצותו.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת נח, ד' במרחשוון ה'תשנ"ב, 'תורת-מנחם - התוועדויות' תשנ"ב, כרך א, עמ' 220-221)

ולדוגמא בגזילה בדקות, ש"נתן לו (שלום) ולא החזיר (שלום)... גזילת העני בבתיכם", גם כשהסיבה שלא החזיר לו שלום היא מפני שהיה עסוק וטרוד בעניין של מצווה (וייתכן שבגלל זה לא הבחין בו), ובוודאי שלא התכוון לפגוע בו ח"ו, מכל מקום, כיוון שבפועל היתה לחבירו נפילת הרוח, צריך לפייסו ולרצותו

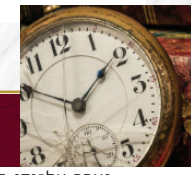

עת לדעת

נערך על־ידי הרב אברהם שמואל בוקיעט

יום פטירת המהרי"ל מקאפוסט

יום פטירתו של הרה"ק יהודה ליב - מהרי"ל מקאפוסט - בנו השני של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, בליל עש"ק לפנות בוקר, ומנוחתו כבוד בעיר קאפוסט. בן חמישים ושש שנים היה, כאשר עברה רק כמחצית שנה מאז הסתלקותו של אביו הצ"צ. מסופר כי לעת ערב קרא קריאת-שמע בניגון אבי-סבו כ"ק אדמו"ר הזקן בדביקות נפלאה. בהמשך הלילה היו שפתיו מרחשים פסוקים: ברוך שם גו' וידעת היום וגו'. ואחר כך העביר ידו על מצחו ואמר בדביקות "אחת שאלתי וגו' לבקר בהיכלו". ופסק מלדבר ויצאה נשמתו ושבק חיים לכל חי.

זקנו כ"ק אדמו"ר האמצעי כינה את המהרי"ל מקאפוסט "הסטענדר שלי", כי היה נשען עליו כשהיה אומר חסידות.

(סה"ש תורת שלום ע' 244)

במקום אחר מסופר, שכ"ק אדמו"ר האמצעי נשען פעם על המהרי"ל במשך שמונה עשרה שעות רצופות!

(ימי חב"ד ע' 38)

תרכ"ז

כ"ק אדמו"ר נשיא דורינו מעורר על-דבר עריכת 'קידוש לבנה' ברוב עם

כ"ק אדמו"ר עורר על דבר עריכת קידוש לבנה "ברוב עם הדרת מלך", מתוך כוונה מיוחדת לזירוז ביאת דוד מלכא משיחא, כנאמר בסיום וחותם קידוש לבנה: "ובקשו את ה' אלוקיהם ואת דוד מלכם אמן".

(סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 66)

תשנ"ב

ג' חשון

ד' חשון

ז' חשון

תשכ"ה

כ"ק אדמו"ר נשיא דורינו החל לבאר פרש"י מדי שבת

לאחר פטירת אמו הרבנית חנה, החל כ"ק אדמו"ר לבאר מדי שבת קטע של פירוש רש"י בפרשת השבוע במהלך ההתוועדות.

הרבי סלל דרך חדשה ומרתקת בביאור פירוש רש"י על התורה ב"פשוטו של מקרא" וב"יינה של תורה" וזו הפכה ל"נכסי צאן ברזל" בתורתו של הרבי. ברבות השנים הודגשו ע"י הרבי מאות "כללים" שהתווה לו רש"י בפירושו על התורה, וכל אלה נאספו בספר "כללי רש"י".

וראה עוד בעמוד הבא.

תשמ"ו

כ"ק אדמו"ר נשיא דורינו מעורר לפרסם אודות חשיבות הקיווי והדרישה לביאת המשיח

כ"ק אדמו"ר מעורר לפרסם את הדברים האמורים בספרים אודות הקיווי והדרישה לביאת משיח צדקנו, על ידי זה שכל אחד ישלח מכתב שבו יצטט מספרים אלו - לעשרה מישראל ולהציע לכל אחד ממקבלי המכתב לשלוח מכתב עם תוכן דומה לעוד עשרה מישראל, וכן הלאה.

(הקדמת היום יום בשלשלת היחס. תורת מנחם - התוועדויות תשמ"ו ח"א ע' 538)

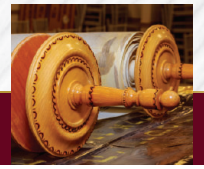

שניים מקרא ואחד תרגום

ט אֵ֣לֶּה תּוֹלְדֹ֣ת נֹ֔חַ נֹ֗חַ אִ֥ישׁ צַדִּ֛יק תָּמִ֥ים הָיָ֖ה בְּדֹרֹתָ֑יו אֶת־הָאֱלֹהִ֖ים הִתְהַלֶּךְ־נֹֽחַ׃ אֵ֣לֶּה תּוֹלְדֹ֣ת נֹ֔חַ נֹ֗חַ אִ֥ישׁ צַדִּ֛יק תָּמִ֥ים הָיָ֖ה בְּדֹרֹתָ֑יו אֶת־הָאֱלֹהִ֖ים הִתְהַלֶּךְ־נֹֽחַ׃ אִלֵּין תּוּלְדַת נֹחַ נֹחַ גְּבַר זַכַּאי שְׁלִים הֲוָה בְּדָרוֹהִי בְּדַחַלְתָּא דַיְיָ הַלִּיךְ נֹחַ׃ י וַיּ֥וֹלֶד נֹ֖חַ שְׁלֹשָׁ֣ה בָנִ֑ים אֶת־שֵׁ֖ם אֶת־חָ֥ם וְאֶת־יָפֶֽת׃ וַיּ֥וֹלֶד נֹ֖חַ שְׁלֹשָׁ֣ה בָנִ֑ים אֶת־שֵׁ֖ם אֶת־חָ֥ם וְאֶת־יָפֶֽת׃ וְאוֹלִיד נֹחַ תְּלָתָא בְנִין יָת שֵׁם יָת חָם וְיָת יָפֶת׃ יא וַתִּשָּׁחֵ֥ת הָאָ֖רֶץ לִפְנֵ֣י הָאֱלֹהִ֑ים וַתִּמָּלֵ֥א הָאָ֖רֶץ חָמָֽס׃ וַתִּשָּׁחֵ֥ת הָאָ֖רֶץ לִפְנֵ֣י הָאֱלֹהִ֑ים וַתִּמָּלֵ֥א הָאָ֖רֶץ חָמָֽס׃ וְאִתְחַבָּלַת אַרְעָא קֳדָם יְיָ וְאִתְמְלִיאַת אַרְעָא חֲטוֹפִין׃ יב וַיַּ֣רְא אֱלֹהִ֛ים אֶת־הָאָ֖רֶץ וְהִנֵּ֣ה נִשְׁחָ֑תָה כִּֽי־הִשְׁחִ֣ית כָּל־בָּשָׂ֛ר אֶת־דַּרְכּ֖וֹ עַל־הָאָֽרֶץ׃ וַיַּ֣רְא אֱלֹהִ֛ים אֶת־הָאָ֖רֶץ וְהִנֵּ֣ה נִשְׁחָ֑תָה כִּֽי־הִשְׁחִ֣ית כָּל־בָּשָׂ֛ר אֶת־דַּרְכּ֖וֹ עַל־הָאָֽרֶץ׃ וַחֲזָא יְיָ יָת אַרְעָא וְהָא אִתְחַבָּלַת אֲרֵי חַבִּילוּ כָּל בִּסְרָא אֱנַשׁ יָת אָרְחֵהּ עַל אַרְעָא׃ ס יג וַיֹּ֨אמֶר אֱלֹהִ֜ים לְנֹ֗חַ קֵ֤ץ כָּל־בָּשָׂר֙ בָּ֣א לְפָנַ֔י כִּי־מָלְאָ֥ה הָאָ֛רֶץ חָמָ֖ס מִפְּנֵיהֶ֑ם וְהִנְנִ֥י מַשְׁחִיתָ֖ם אֶת־הָאָֽרֶץ׃ וַיֹּ֨אמֶר אֱלֹהִ֜ים לְנֹ֗חַ קֵ֤ץ כָּל־בָּשָׂר֙ בָּ֣א לְפָנַ֔י כִּי־מָלְאָ֥ה הָאָ֛רֶץ חָמָ֖ס מִפְּנֵיהֶ֑ם וְהִנְנִ֥י מַשְׁחִיתָ֖ם אֶת־הָאָֽרֶץ׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ קִצָּא דְכָל בִּסְרָא עַלַּת לְקֳדָמַי אֲרֵי אִתְמְלִיאַת אַרְעָא חֲטוֹפִין מִן קֳדָם עוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא וְהָא אֲנָא מְחַבֶּלְהוֹן עִם אַרְעָא׃ יד עֲשֵׂ֤ה לְךָ֙ תֵּבַ֣ת עֲצֵי־גֹ֔פֶר קִנִּ֖ים תַּעֲשֶׂ֣ה אֶת־הַתֵּבָ֑ה וְכָפַרְתָּ֥ אֹתָ֛הּ מִבַּ֥יִת וּמִח֖וּץ בַּכֹּֽפֶר׃ עֲשֵׂ֤ה לְךָ֙ תֵּבַ֣ת עֲצֵי־גֹ֔פֶר קִנִּ֖ים תַּעֲשֶׂ֣ה אֶת־הַתֵּבָ֑ה וְכָפַרְתָּ֥ אֹתָ֛הּ מִבַּ֥יִת וּמִח֖וּץ בַּכֹּֽפֶר׃ עִיבֵד לָךְ תֵּבוֹתָא דְאָעִין דְּקַדְרוֹם מְדוֹרִין תַּעְבֵּד יָת תֵּבוֹתָא וְתֶחְפֵּי יָתַהּ מִגָּו וּמִבָּרָא בְּכָפְרָא׃ טו וְזֶ֕ה אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשֶׂ֖ה אֹתָ֑הּ שְׁלֹ֧שׁ מֵא֛וֹת אַמָּ֗ה אֹ֤רֶךְ הַתֵּבָ֔ה חֲמִשִּׁ֤ים אַמָּה֙ רָחְבָּ֔הּ וּשְׁלֹשִׁ֥ים אַמָּ֖ה קוֹמָתָֽהּ׃ וְזֶ֕ה אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשֶׂ֖ה אֹתָ֑הּ שְׁלֹ֧שׁ מֵא֛וֹת אַמָּ֗ה אֹ֤רֶךְ הַתֵּבָ֔ה חֲמִשִּׁ֤ים אַמָּה֙ רָחְבָּ֔הּ וּשְׁלֹשִׁ֥ים אַמָּ֖ה קוֹמָתָֽהּ׃ וְדֵין דִּתַעְבֵּד יָתַהּ תְּלָת מְאָה אַמִּין אָרְכָּא דְתֵבוֹתָא חַמְשִׁין אַמִּין פְּתָיַהּ וּתְלָתִין אַמִּין רוּמַהּ׃ טז צֹ֣הַר ׀ תַּעֲשֶׂ֣ה לַתֵּבָ֗ה וְאֶל־אַמָּה֙ תְּכַלֶּנָּ֣ה מִלְמַ֔עְלָה וּפֶ֥תַח הַתֵּבָ֖ה בְּצִדָּ֣הּ תָּשִׂ֑ים תַּחְתִּיִּ֥ם שְׁנִיִּ֥ם וּשְׁלִשִׁ֖ים תַּעֲשֶֽׂהָ׃ צֹ֣הַר ׀ תַּעֲשֶׂ֣ה לַתֵּבָ֗ה וְאֶל־אַמָּה֙ תְּכַלֶּנָּ֣ה מִלְמַ֔עְלָה וּפֶ֥תַח הַתֵּבָ֖ה בְּצִדָּ֣הּ תָּשִׂ֑ים תַּחְתִּיִּ֥ם שְׁנִיִּ֥ם וּשְׁלִשִׁ֖ים תַּעֲשֶֽׂהָ׃ נֵהוֹר תַּעְבֵּיד לְתֵבוֹתָא וּלְאַמְתָא תְּשַׁכְלְלִנַּהּ מִלְּעֵלָּא וְתַרְעָא דְתֵבוֹתָא בְּסִטְרַהּ תְּשַׁוִּי מְדוֹרִין אֲרָעִין תִּנְיָנִין וּתְלִיתָאִין תַּעְבְּדִנַּהּ׃ יז וַאֲנִ֗י הִנְנִי֮ מֵבִ֣יא אֶת־הַמַּבּ֥וּל מַ֙יִם֙ עַל־הָאָ֔רֶץ לְשַׁחֵ֥ת כָּל־בָּשָׂ֗ר אֲשֶׁר־בּוֹ֙ ר֣וּחַ חַיִּ֔ים מִתַּ֖חַת הַשָּׁמָ֑יִם כֹּ֥ל אֲשֶׁר־בָּאָ֖רֶץ יִגְוָֽע׃ וַאֲנִ֗י הִנְנִי֮ מֵבִ֣יא אֶת־הַמַּבּ֥וּל מַ֙יִם֙ עַל־הָאָ֔רֶץ לְשַׁחֵ֥ת כָּל־בָּשָׂ֗ר אֲשֶׁר־בּוֹ֙ ר֣וּחַ חַיִּ֔ים מִתַּ֖חַת הַשָּׁמָ֑יִם כֹּ֥ל אֲשֶׁר־בָּאָ֖רֶץ יִגְוָֽע׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא מַיְתֵי יָת טוֹפָנָא מַיָּא עַל אַרְעָא לְחַבָּלָא כָּל בִּסְרָא דִּי בֵהּ רוּחָא דְחַיֵּי מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא כֹּל דִּי בְאַרְעָא יְמוּת׃ יח וַהֲקִמֹתִ֥י אֶת־בְּרִיתִ֖י אִתָּ֑ךְ וּבָאתָ֙ אֶל־הַתֵּ֔בָה אַתָּ֕ה וּבָנֶ֥יךָ וְאִשְׁתְּךָ֥ וּנְשֵׁי־בָנֶ֖יךָ אִתָּֽךְ׃ וַהֲקִמֹתִ֥י אֶת־בְּרִיתִ֖י אִתָּ֑ךְ וּבָאתָ֙ אֶל־הַתֵּ֔בָה אַתָּ֕ה וּבָנֶ֥יךָ וְאִשְׁתְּךָ֥ וּנְשֵׁי־בָנֶ֖יךָ אִתָּֽךְ׃ וְאָקֵם יָת קְיָמִי עִמָּךְ וְתֵעוֹל לְתֵבוֹתָא אַתְּ וּבְנָיךְ וְאִתְּתָךְ וּנְשֵׁי בְנָיךְ עִמָּךְ׃ יט וּמִכָּל־הָחַ֠י מִכָּל־בָּשָׂ֞ר שְׁנַיִם מִכֹּ֛ל תָּבִ֥יא אֶל־הַתֵּבָ֖ה לְהַחֲיֹ֣ת אִתָּ֑ךְ זָכָ֥ר וּנְקֵבָ֖ה יִהְיֽוּ׃ וּמִכָּל־הָחַ֠י מִכָּל־בָּשָׂ֞ר שְׁנַיִם מִכֹּ֛ל תָּבִ֥יא אֶל־הַתֵּבָ֖ה לְהַחֲיֹ֣ת אִתָּ֑ךְ זָכָ֥ר וּנְקֵבָ֖ה יִהְיֽוּ׃ וּמִכָּל דְּחַי מִכָּל בִּסְרָא תְּרֵין מִכֹּלָּא תָּעֵיל לְתֵבוֹתָא לְקַיָּמָא עִמָּךְ דְּכַר וְנָקְבָּא יְהוֹן׃ כ מֵהָע֣וֹף לְמִינֵ֗הוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה֙ לְמִינָ֔הּ מִכֹּ֛ל רֶ֥מֶשׂ הָאֲדָמָ֖ה לְמִינֵ֑הוּ שְׁנַיִם מִכֹּ֛ל יָבֹ֥אוּ אֵלֶ֖יךָ לְהַחֲיֽוֹת׃ מֵהָע֣וֹף לְמִינֵ֗הוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה֙ לְמִינָ֔הּ מִכֹּ֛ל רֶ֥מֶשׂ הָאֲדָמָ֖ה לְמִינֵ֑הוּ שְׁנַיִם מִכֹּ֛ל יָבֹ֥אוּ אֵלֶ֖יךָ לְהַחֲיֽוֹת׃ מֵעוֹפָא

נערך על־ידי 'חזק הוצאה לאור'

שהתחיל "תקע", יאמר זאת בברכת "שמע קולנו", לפני "כי אתה שומע". שכח גם שם, ונזכר אחר ה' של סיום הברכה, יסיים החתימה ויאמר זאת שם. נזכר לאחר שהחל "רצה", חוזר ל"ברך עלינו" (ורק אם נזכר לאחר שאמר שם ה' של סיום ברכת 'מודים' או 'שים שלום' יאמר "למדני חוקיך" ויחזור ל'ברך עלינו'). אם נזכר לאחר שסיים את "יהיו לרצון" האחרון, חוזר לראש התפילה, ואינו אומר "ה' שפתי תפתח", ורשאי לרדת לפני התיבה לחזרת הש"ץ במקום זה[11].

שכח 'טל ומטר' ונזכר כשהגיע זמן התפילה הבאה, מתפלל בתפילה הבאה פעמיים שמונה-עשרה: הראשונה לחובת התפילה הנוכחית והשנייה כתשלומין לתפילה הקודמת. אולם אם נזכר אחר מנחת ערב-שבת, לא יתפלל בערבית של שבת שתיים. המסופק אם שאל 'טל ומטר', עד מלאות שלושים יום מהיום[12] [השנה - עד ערבית אור לח' כסלו ולא עד בכלל], דינו כמי ששכח לאומרו[13].

יום חמישי

ט' במרחשוון

תענית 'חמישי'.

11) בשערי-תשובה שם כ' מס' שלמי חגיגה ע"פ הריטב"א שכאשר חוזר לראש התפילה א"צ לומר אד' שפתי תפתח (ובערוך-השולחן ס"ח תמה ע"ז, שהרי תיקנו לומר פסוק זה קודם התפילה, ועתה הברכות מפסיקות בינו לבין הפסוק, והן כבר בטלו). ובקצות-השולחן סי' כא בבדי-השולחן ס"ק ה כ' שאם סיים תפילתו וחוזר לראש ה"ה ממש כמתחיל תפילה חדשה וצריך להמתין כדי הילוך ד"א, ולכן פסק (גם בפנים שם) שאז יתחיל מאד' שפתי תפתח. אבל להלן בבדי-השולחן סו"ס עח הביא את דברי הריטב"א הנ"ל, ונשאר בצ"ע.

12) אף הש"ץ אינו מוחזק עד ל' יום, ראה לקט ציונים והערות לשו"ע אדמוה"ז סי' קיד סו"ס י.

13) על-פי שו"ע אדה"ז סי' קיד ס"י, שערי-תשובה הנ"ל בשם הריטב"א, וקצות-השולחן סי' כא ס"ו.

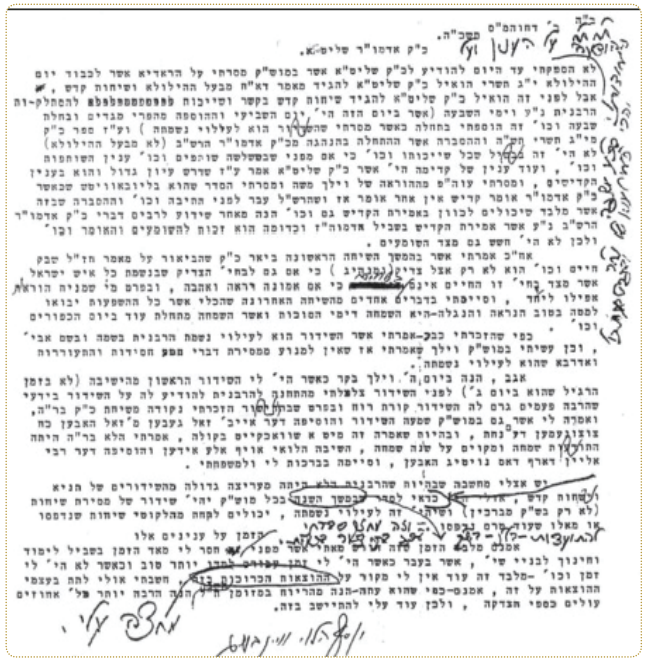

רגע נצחי

כך החלו ה'רש"י שיחות'

ההצעה של הרב ווינברג, והאור החדש שנגלה בעולם כתוצאה ממנה

שנת תשכ"ה. קהל עדת החסידים שרוי באבל עמוק בעקבות פטירת הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, אם הרבי. במשך שנים נהג הרב ווינברג למסור שיעור שבועי ברדיו, מידי מוצאי שבת, בספר התניא. הרבנית ע"ה הייתה מאזינה קבועה ונלהבת לשיעורים הללו.

לאחר פטירת הרבנית נפל רעיון במוחו. עד לאותה תקופה, בכל שבת שבה נערכה התוועדות, נהג הוא לחזור על נקודות משיחות קודש. לו רק יתוועד הרבי בכל שבת בשנה הקרובה, אזי יוכל למסור את הנקודות הללו בקביעות ובכך לגרום נח"ר לנשמתה של הרבנית, שכה אהבה את השיעורים הללו.

הרב ווינברג החליט להציע זאת לרבי, וכתב את מחשבתו (ראה הצילום המצו"ב): "שמכיון שהרבנית הייתה מעריצה גדולה של שידורי התניא ושיחות קודש, אולי היה כדאי לסדר שבמשך השנה בכל מוצאי שבת יהיה שידור של מסירת השיחות (לא רק בשבת מברכים) ושיהיה זה לעילוי נשמתה".

הרעיון היה לשביעות רצונו של הרבי. על המילים "אולי היה" הרבי מתח קו וסימן חץ ש"כדאי לסדר", כמו כן הקיף בעיגול את המילים "במשך השנה" והוסיף בכתב יד קודשו: "וזה מחזק סברתי להתועדות - בלי-נדר-בשבת קודש, על כל פנים בקיצור בכמות".

"ועל מה שכתבתי בסיום המכתב שאין לי עדיין מקור להוצאות הכרוכות בהארכת זמן השידור בכל שבוע - הקיף הרבי בעיגול את המילים "וההוצאות הכרוכות בזה", וכתב: "מחצה עלי"! סיפר הרב ווינברג.

ואכן מיד לאחר חודש תשרי, בשבת פרשת נח "מתחיל לבאר (בכל ש"ק) פירוש רש"י (עה"ת) ע"פ "פשוטו של מקרא" ו"יינה של תורה שבפרש"י (שלשלת היחס).

תשנ"ב / יומן מבית חיינו

לשנה הבאה בירושלים

כאן לפתע התחיל כ"ק אד"ש לומר בקול רם בניגון הידוע של יום הכיפורים עוד ששה פעמים: "הוי' הוא האלקים". האחרון היה בניגון המיוחד לסיום, ומיד אח"כ המשיך כ"ק אד"ש בקול רם יותר ובהכרזה: "לשנה הבאה בירושלים"! כשהוא מאריך בניגון תיבת "ירושלים"...!

יום שישי, ג' מר-חשון

נכנס לתפילת מנחה ב-3:25. בדרכו עודד כ"ק אד"ש את השירה כרגיל, ואף הניף את ידו לעבר ילד שעמד על מקום גבוה.

לקבלת שבת ירד כ"ק אד"ש ב-6:50. ב'לכה דודי' עודד בידו הק' על הסטענדער, ובמיוחד בסיום 'בואי בשלום' שאז המשיך הקהל לנגן, וכ"ק אד"ש עודד בחוזק רב משך זמן, תוך כדי נענוע כל גופו הק'!

שבת-קודש פ' נח, ד' מר-חשון

קריה"ת וההפטרה היו הפעם במקומם הרגיל (באמצע הזאל).

כשנכנס כ"ק אד"ש להתוועדות ניגנו את הניגון "זאל שוין זיין די גאולה", וכ"ק אד"ש עודד בדרכו. גם כשהגיע למקומו עודד בידו הק', ואף לאחר שהתיישב! (לא רגיל כלל). אחרי הברכה על היין ניגנו "זאל שוין זיין די גאולה", וכ"ק אד"ש עודד את השירה בחוזק, ובאמצע נתן חתיכה א' מהעוגה לילד הקטן ממשפ' שארף שי'.

את השיחה הראשונה התחיל בהמשך לניגון הנ"ל, ואמר שעניין זה הוא התוכן דקריה"ת שמתכוננים לקרוא עתה. בהמשך התבטא כ"ק אד"ש כמה פעמים ש"אל הארץ אשר אראך" היינו שהקב"ה מראה לכל יהודי - מה שהוא "נושא" בתוכו...

בסיום השיחה ניגנו ניגון שמח, וכ"ק אד"ש עודד בידו הק'.

אח"כ התחיל כ"ק אד"ש שיחה שניה, ודיבר בעניין עשיית חשבון-צדק, שהעיקר בכל זה הוא הפועל ממש; גם התבטא שתומ"י יהיו כולם "אורחים" באה"ק, אך רק לזמן קצר המספיק כדי לברר פרטי הדינים של פירות שנשתבחה בהם ארץ-ישראל... ומיד אח"כ יהפכו לתושבים אמתיים באה"ק.

אחרי שיחה זו ניגנו הניגון "שובה ה' עד מתי" (מפרק צדי"ק), כשכ"ק אד"ש מעודד בחוזק בידו הק'.

באמצע סימן לחזן הרה"ח ר' משה שי' טלישבסקי לנגן "שיבנה ביהמ"ק". הנ"ל עשה כמצווה, כשכל הקהל מצטרף, וכ"ק אד"ש מעודד את השירה.

בשיחה השלישית דובר שהחשבון-צדק והתשובה קשורים גם עם הרפואה של כאו"א, והתבטא שמעלת דורנו זה שכל יהודי "מרוויח" את כל העניינים! בהמשך דובר שכפי הנראה - החיסרון בעבודתנו שלכן עדיין לא באה הגאולה בפועל, הוא בקידוש לבנה, שעכ"פ מכאן ולהבא יש לעורר ליזהר ולהדר בזה. לקראת סיום השיחה האריך כ"ק אד"ש בעניין התשובה שעל-ידה נעשה מ'הוי' - אלוקיך', וע"ד שאומרים ביוהכ"פ ז' פעמים "הוי' הוא האלקים", שלאחרי ההקדמה של "שמע ישראל" ו"ברוך שם" ג' פעמים, ממשיכים... [וכאן לפתע התחיל כ"ק אד"ש לומר בקול רם בניגון הידוע של יום הכיפורים עוד ששה פעמים:] "הוי' הוא האלקים". האחרון היה בניגון המיוחד לסיום, ומיד אח"כ המשיך כ"ק אד"ש בקול רם יותר ובהכרזה: "לשנה הבאה בירושלים"! כשהוא מאריך בניגון תיבת "ירושלים"...!

זה היה סיום השיחה, וכאן ענה הקהל הנפעם - "אמן" רוטט בקול רם, ופצח באופן ספונטני בשירת "מארש נפוליון" המושר בסיום היום הקדוש...

כ"ק אד"ש שתה מהיין, ועודד את השירה בחוזק ובאמצע עודד בב' ידיו הקדושות יחד!

השיחה הרביעית הייתה קצרה, בה עורר כ"ק אד"ש שוב על קידוש לבנה ועשיית חשבון צדק וכו' לפועל. ניגנו "הוא אלקינו" וכ"ק אד"ש עודד את השירה.

שוב פתח כ"ק אד"ש בשיחה - וזו החמישית בהתוועדות זו, כשמזכיר על 'משקה המשמח'. בסיומה אחר המילים "...ע"י משיח צדקנו", הוסיף בקול רם "ושלוחו של אדם כמותו - כמותו דהקב"ה בכבודו ובעצמו"!

לוח השבוע

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת נח
ד' במרחשוון

הפטרה: "רני עקרה... אמר מרחמך ה'" (ישעיה נד,א-י)[1].

בימינו אלה אין מכריזים ומברכים תענית בה"ב (ראה להלן).

בקריאת התורה בפרשת 'לך-לך', במנחת שבת, וכן בימי שני וחמישי, קוראים לעליית 'לוי' עד "והכנעני אז בארץ"; ול'ישראל': "וירא ה' אל אברם... וחיתה נפשי בגללך"[2].

יום שני
ו' במרחשוון

תענית 'שני' קמא. בימינו אלה, אין נוהגים בתעניות בה"ב[3], גם (ואדרבה - בעיקר) בחוגי החסידים. כמובן, הנוהגים להתענות - ימשיכו במנהגם הטוב, ואין להתיר להם אלא לצורך, כמו חולשת בריאות הגוף; אך חובת הכול היא להוסיף ב'ימי רצון' אלו בקו השמחה בגלוי, ב"פיקודי ה' ישרים, משמחי לב"[4].

יום שלישי
ז' במרחשוון

יום שני בלילה - אור ליום שלישי, בתפילת ערבית מתחילים בארץ-ישראל לשאול 'טל ומטר' בברכת השנים[5]. בן ארץ-ישראל הנמצא בחוץ-לארץ ובן חו"ל הנמצא בארץ-ישראל - כל אחד מהם ישאל כבני הארץ שנמצא בה"[6]. אם התחיל לשאול בארץ-ישראל בז' במרחשוון ואחר-כך יצא לחו"ל, ממשיך לשאול כבני ארץ-ישראל; אך אם נעשה שליח ציבור - ישאל בחזרת-הש"ץ כבני חו"ל[7].

אין מפסיקים להכריז 'טל ומטר' לפני תפילת שמונה-עשרה[8].

שכח 'טל ומטר'[9] ונזכר בתוך הברכה, קודם "ה'" של סיום הברכה, חוזר ל"ותן טל ומטר" וממשיך כסדר. נזכר אחר שאמר "ה'" שם, מסיים הברכה ואומר "ותן טל ומטר לברכה" קודם "תקע בשופר"[10]. נזכר לאחר

1) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

2) ספר-המנהגים עמ' 14. לוח כולל-חב"ד. הטעם הוא, כנראה, כדי להתחיל ולסיים בדבר טוב (רמ"א סו"ס קלח. ועיין שערי-אפרים שער ז ס"ז ונו"כ).

3) במדינות אשכנז נהגו להתענות בימי שני וחמישי ושני שאחרי המועדים פסח וסוכות, לפי שחוששים שמא מתוך משתה ושמחת המועד באו לידי עבירה. והיו ממתינים עד שייצאו חודשי ניסן ותשרי (טושו"ע ושו"ע אדמוה"ז סי' תצב). נהגו לברך את המתענים בשבת שלפני-כן, אבל אין מברכים אותם בשבת-מברכים-החודש, וגם לא בשבת ר"ח אייר או מרחשוון (שו"ע רבינו שם ס"ד).

4) 'התוועדויות' תשמ"ח ח"ג עמ' 258 ואילך, וראה שם ביאור טעמו של דבר – אם כי הרבי נשיא דורנו בעצמו הקפיד להתענות בתעניות אלו, ובחודש אייר תשמ"ח אף אמר בכל הצומות 'דברי כיבושין', שמהם נעתק האמור בפנים.

5) שו"ע אדמוה"ז סי' קיז ס"א.

6) והעיר על כך הרבי (שערי הלכה ומנהג או"ח ח"א סי' ע. 'התקשרות' גיליון תרמ"ד עמ' 18): "צע"ג מפני מה לא פסקו שבדעתו לחזור – במשך ימי הגשמים – ישאל מטר ב'שומע תפילה' כיחיד. ויש לעיין בברכי-יוסף, ואינו תחת-ידי" (ב'התקשרות' שם צויין גם לס' אשי ישראל על הל' תפילה, פכ"ג סל"ז, וש"נ).

7) קצות-השולחן סי' כא ס"י.

8) לוח כולל-חב"ד. וע"פ ההנהגה בראש-חודש (ראה בגיליון 'התקשרות' הקודם; ובקל-וחומר ממנה) יש לטפוח על השולחן כדי להזכיר זאת לציבור. ואכן מסר הרה"ח ר"ל שי' גרונר, שלמיטב זכרונו, פעם שאל אותו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו למה לא טפחו על השולחן להזכיר אמירת טל ומטר.

9) מכאן ואילך על-פי שו"ע אדמוה"ז סי' קיז ס"ד-ה, דברי הגרא"ח נאה, והסיכום שב'התקשרות' גיליון ת"ת, וש"נ.

10) קצות-השולחן סי' כא ס"ט, דלא כערוך-השולחן סי' קיז ס"ו.

לעיון במראי המקומות ובהרחבות במלואם – ספר 'הלכות ומנהגי חב"ד ליום יום ולמעגל השנה' מאת הרב יוסף־שמחה גינזבורג

שניים שניים באו... אל התיבה זכר ונקבה (ז,ט)

בכל תיבה ותיבה בתורה שני פירושים - "זכר" ו"נקבה". "זכר" - בחינת רחמים וחסד; "נקבה" - בחינת דין וגבורה.

(כתר-שם-טוב, סימן כא, עמ' 8)

וישאר אך נח (ז,כג)

אך נוח: לבד נוח, זהו פשוטו. ומדרש אגדה: ...גונח וכוהה דם מטורח הבהמות והחיות. ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו, ועליו נאמר הן צדיק בארץ ישולם (רש"י)

מניין לו לרש"י, בפשטות הכתובים, שזה היה ארי שהכיש את נוח?

אלא לרש"י היה קשה: ודאי עזרו בניו של נוח לאביהם בטיפול בחיות ובבהמות, ואם-כן, מדוע רק נוח גנח וכהה דם, ולא בניו?

כדי לתרץ שאלה זו הביא רש"י פירוש נוסף, שנח איחר מזונות לארי והכישו: הארי הוא המלך שבחיות, ונוח עצמו זן אותו. לכן כשהתאחרו מזונותיו של הארי, נשך את נוח.

רמז לכך: תיבת אך. תיבה זו נדרשת נוטריקון: אריה הכישו (אות "ה" שבראש התיבה אינה מאותיות ה'פעל').

(ליקוטי-שיחות, כרך ה, עמ' 51)

* * *

ביאור הדברים על-פי רוחניות:

נח, אף שהיה "איש צדיק", בכל-זאת עסק וטרח בפרנסת כל ברואי העולם, כולל גם הבהמות והחיות. ואף שהדבר היה קשור בסבל אישי ("ארי הכישו", "גונח וכוהה דם"), לא חדל מעבודתו זו.

מכאן הוראה לכל אדם, גם מי שהוא בדרגת "צדיק תמים", שעליו לעסוק ב'פרנסת' יהודים במזון רוחני. כולל גם יהודים שהם בבחינת 'חיות' או 'בהמות' בעיניו. ואף אם הדבר קשור בסבל אישי, עליו להמשיך בעבודה קדושה זו.

(ליקוטי-שיחות, כרך ה, עמ' 53)

ולא יהיה עוד המים למבול לשחת כל בשר (ט,טו)

המבול, שנמשך ארבעים יום, היה בבחינת טבילת העולם במקווה, ששיעורו ארבעים סאה. טבילה זו נועדה "לשחת כל בשר", "לשחת הארץ", היינו לבטל את ה'בשריות' ואת ה'ארציות' של העולם. לפי זה יש לשאול: מהו התוכן הפנימי של שבועת הקב"ה שלא להביא עוד מבול לשחת את הארץ?

ויש לומר, שתכלית הכוונה היא שיהיה עולם, ובאופן ד"לא ישבותו", ועולם זה, כפי שהוא במציאותו, יהיה כלי לגילויי האורות הנעלים ביותר. והיות שהכוח לכך כבר ניתן על-ידי הטבילה במי המבול, שוב אין צורך נוסף בביטול העולם.

(ליקוטי-שיחות כרך ל עמ' 20)

בחלוקת המשקה היו כמעט 20 בקבוקים. הראשונים בחלוקה היו האחים הרה"ח ליין-רסקין, הרה"ח ר' שלום דוכמן, הרה"ח ר' רחמים אנטיאן, והגבאי הרה"ח ר' יהושע פינסון שעלו לקחת משקה עבור המלווה מלכה - לטובת "כולל חב"ד" - שיתקיים במוצש"ק. להם מזג כ"ק אד"ש מגביעו לתוך כוסם, שלא כרגיל.

כו"כ משאר מקבלי ה'משקה' בירך כ"ק אד"ש "בהצלחה רבה". לא' סימן שיכריז לעבר הקהל. א' מעד, ומכוסו נשפך קצת משקה על הספרים 'לקוטי לוי"צ' והחומש, העומדים מדי שבת על שולחן ההתוועדות של כ"ק אד"ש. כ"ק אד"ש פתח בזה אחר זה את שתי כריכות הספרים, שהמשקה ייזל מהספרים.

בסיום החלוקה התחיל לנגן ניגון הקפות לאביו ז"ל, ואחרי ששרו זאת זמן מה, התחיל בקול את הניגון: "ניעט ניעט".

ההתוועדות הסתיימה ב-3:50, כשבסיומה מזכיר כ"ק אד"ש אודות ברכה אחרונה. אחרי ברכה אחרונה מתוך הסידור ונטילת-ידיו הק' נעמד כ"ק אד"ש לתפילת מנחה. ב'שים שלום' ניגנו כרגיל, וכ"ק אד"ש עודד בב' ידיו הק' יחד על הסטענדער.

בסיום התפילה הכריז הגבאי שי' על תפילת מעריב, וכ"ק אד"ש פנה אליו ואמר: "כולל", ומיד המשיך הגבאי והכריז על המלווה מלכה של כולל חב"ד המתקיימת הלילה.

זמן תפילת מעריב הכריזו על השעה 7:00. לפועל, נכנס כ"ק אד"ש לתפילה (בזאל למטה) בשעה 7:45. בסיום התפילה הכריז שוב הגבאי הרה"ח ר' יהושע שי' פינסון על ה'מלוה מלכה' של כולל חב"ד שעומד תחת נשיאות "כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבינו שיחיה לאורך ימים טובים...". כ"ק אד"ש חייך, ועלה לחדרו הק' תוך כדי עידוד השירה.

יום ראשון, ה' מר-חשון

לחלוקת השטרות לצדקה יצא כ"ק אד"ש ב-1:45, וחילק עד 6:05. כעבור כחצי שעה ירד לתפילת מנחה-מעריב.

בסיום תפילת ערבית סימן לחלוקה נוספת וירד וחילק שטר א' לכאו"א. כעבור עשר דקות נסתיימה החלוקה. כ"ק אד"ש הניח 2 שטרות לתוך סידורו הק' ויצא כשמעודד את השירה. מאמצע ה'זאל' עומדים אנ"ש והתמימים שהיום הגיע זמנם לשוב כל אחד למקומו ומבקשים את ברכת הנסיעה מכ"ק אד"ש.

בלילה, התקיימה 'יחידות' של הראשל"צ הרב מרדכי אליהו שליט"א אצל כ"ק אד"ש (ראה מסגרת)

יום שני, ו' מר-חשון - תענית שני קמא

לשחרית נכנס כ"ק אד"ש חמש דקות קודם השעה עשר.

היום לא נסע כ"ק אד"ש ל'אוהל' מפני התענית בה"ב.

תפילת מנחה התקיימה בזמנה הרגיל ב-3:15. אחרי התפילה סימן כ"ק אד"ש לחלוקת שטרות, וחילק למטה שטר א' לכאו"א, ויצא את הזאל כשמעודד את השירה. למעריב ירד כ"ק אד"ש כרבע שעה אחרי הזמן שהוכרז (ב-7:00).

יום שלישי, ז' מר-חשון

היום נסע כ"ק אד"ש ל'אוהל', וחזר בערך בשעה 7:30. התפילות היו כרגיל.

יצוין, שיום זה הוא הראשון - לאחרי משך זמן ארוך - שלא היה בו חלוקת שטרות לשליחות מצוה לצדקה.

יום רביעי, ח' מר-חשון

כשנכנס כ"ק אד"ש לתפילת שחרית, עלה לבימת התפילה, הביט על השעון [שאגב, מאז שמח"ת שונה מקומו אל מעל בימת התפילה של כ"ק אד"ש], ולא הסתובב כרגיל.

אחרי תפילת מנחה שהתקיימה כרגיל, עמדו רוב חברי 'קבוצה' תנש"א החוזרים היום לאה"ק, לקבל את ברכת הדרך מכ"ק אד"ש.

לתפילת מעריב ירד כ"ק אד"ש ב-6:45. בסיום התפילה פנה במפתיע לימין הסטענדער כמחפש, ומיד הסתובב לשמאלו לכיוון המיקרופון כאות לשיחה. המתין עד שסידרו את הסטענדער, ניגש והתחיל באמירת השיחה.

השיחה נאמרה ב'חיות' מיוחדת, כשברובה הביט כ"ק אד"ש לעבר הקהל, לבד מקטעים בודדים בהם עצם את עיניו הק'. בסיומה ירד לעבר מקום החלוקה, וחילק לכאו"א שטר של דולר לצדקה.

הקהל ניגן "שובה ה'" ולפתע דבר נדיר ביותר בשעת חלוקת השטרות... כ"ק אד"ש החל מעודד את השירה בידו הק' ובחוזק רב, פעם בימינו ופעם בשמאלו בתנועות מצד אל צד, כמה פעמים. בסיום שם 2 שטרות בסידורו, נגע בפרוכת, והחל ללכת... ואז הגיע הצלם אלי יונה, כ"ק אד"ש הוציא מסידורו שטר א' נתן לו, וסימן בתמיהה כשואל היכן בנו... עודד לעברו בחיוך רחב, ויצא כשמעודד את השירה בחוזק רב.

יום חמישי, ט' מר־חשון - תענית חמישי

היום לא נסע כ"ק אד"ש לאוהל, מפני התענית.

אחרי תפילת מנחה עמדו קבוצת תלמידים - השלוחים לצרפת לקבל את ברכת הדרך. כשהצביע אליהם הריל"ג ואמר שנוסעים הם היום, שאל כ"ק אד"ש: לאן? הריל"ג ענה, וכ"ק אד"ש בירכם בנוסח הרגיל.

בסיום תפילת מעריב סימן לחלוקה לצדקה. ירד וחילק לכאו"א שטר לצדקה.

להתגונן מפני ה'מים רבים'

ועניין נוסף - הקשור גם עם בואם של חלק מהאורחים:

כפי שנמסר לי מחלק של האורחים - מתכוננים לערוך "דינער" (לטובת הפעולות דהפצת התורה והיהדות) תוך כדי שיט ע"ג אני' (באופן של חידוש כו').

ועל פי תורת הבעש"ט שכל דבר שיהודי רואה או שומע צריך ללמוד מזה הוראה בעבודתו לקונו, יש ללמוד הוראה גם מתוכן הענין של שיט באני'.

ובהקדמה: בנוגע לעניינים הקשורים ישירות לתורה ומצוותיה, לימוד התורה, נתינת צדקה, אהבת ישראל ואחדות ישראל, וכיוצא בזה - אין צורך לחפש לימוד והוראה בעבודת ה' מכיון שמדובר אודות ענין של עבודת ה' בפועל ובגלוי; אמנם, בנוגע לענייני הרשות, יש צורך לחפש לימוד והוראה בעבודת ה'.

ועד"ז בנדו"ד - שיט באני' - שיש צורך לחפש מהי ההוראה בעבודת ה' שיכולים ללמוד משיט באני'. כלומר, נוסף לכך שבעת השיט באני' יעסקו בלימוד התורה ויקיימו מצות צדקה (מכיון שבודאי יקחו עמהם קופת צדקה כו'), נוסף על ההתחייבות שיקבלו על עצמם כו', הנה עוד זאת, יש ללמוד הוראה מהשיט באני' כשלעצמו, שכן, ענין הקדושה לאמיתתו הוא באופן החודר בכל הפרטים ופרטי פרטים, היינו, שכל פרט ופרט כשלעצמו הוא עניין של קדושה, ובנדון-דידן, לא רק שמנצלים עניין זה (שיט באני') בתור הכנה ואמצעי לעניין של קדושה (שעי"ז יתוסף בצדקה, וכיו"ב), אלא, שבעניין זה עצמו יש לימוד והוראה בעבודת ה'.

ויש לבאר עניין זה באופן המובן בפשטות, לא רק ל"עובדים" ו"משפיעים" כו', אלא גם לאנשים כערכנו, עד לאנשים הכי פשוטים, כדלקמן.

ביאור העניין: ירידה לים - הוא עניין בלתי רגיל, דבר חידוש, שכן, מקום חיותו של האדם הוא על גבי היבשה דווקא (על דרך שמקום חיותם של הדגים הוא במים דווקא), שלכן, אינו יכול לירד לים אלא ע"ג **אני'** המגינה עליו מפני מי הים, ועד כדי כך, ששהותו בים על-גבי אני' היא בגדר של סכנה, שלכן, יורדי הים כשעלו ליבשה צריכים להודות, שנאמר: "יורדי הים באניות... יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם".

ועניינו בנמשל - בעבודת ה':

ירידה לים - קאי על כללות העניין דירידת הנשמה לעולם הזה הגשמי, שנמשל לים סוער, שיש בו "מים רבים", שעל זה נאמר "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה", "מים רבים הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות שבענייני העולם הזה כו', ועם כל זה לא יוכלו לכבות את האהבה... המסותרת שיש בכל נפש מישראל בטבע מבחינת נפש האלקית כו'" (תורה אור ריש פרשת נח, ובכמה מקומות), והעצה הייעוצה לינצל מהסכנה שבירידה לים, היא - להית "יורדי הים **באניות**", דקאי על ענייני התורה ומצוותיה, שהם ה"**אניות**" שעל ידם עוברת הנשמה את הים הסוער, עד בואה למחוז חפצה בשלום.

וזוהי ההוראה שיש ללמוד משיט באני' - שקיום התורה והמצוות הוא עניין המוכרח לעצם קיומו של האדם, כשם שאינו יכול להתקיים בלב ים ללא אני'!

ובסגנון אחר קצת: לימוד תורה וקיום מצוות אינו יכול להחשב כעשיית טובה למאן-דהו (שמדבר עמו ומבקש ממנו לקיים מצוה כו'), שהרי מדובר אודות הצלת עצם קיומו וחיותו ממש; משל למה הדבר דומה - לטובע בלב ים שנקרית לו אני', שבודאי לא יחשוב על דבר "עשיית טובה למישהו" בעלייתו על גבי האני', אלא אדרבה - יעשה את כל המאמצים לחתור ולהגיע אל האני', כדי להציל את חייו!

(קטע משיחת קודש שבת פרשת עקב תשמ"ז - תורת מנחם תשמ"ז כרך ד' עמ' 233)

פרשת נח

צוהר תעשה לתיבה (ו,טז)

נהיר תעביד לתיובתא (אונקלוס)

תיבה - היינו תיבות ואותיות התורה והתפילה.

"צוהר תעשה לתיבה" - יש להשתדל שאותיות התורה והתפילה יהיו מוארות ומאירות, על-ידי שמבטאים אותן בהרגש פנימי הבא מתוך התבוננות.

(כתר-שם-טוב - הוספות, סימן ז, דף ו)

* * *

"צהר" - אותיות 'רצה', 'צרה' ו'הצר'.

"תיבה" - מסמלת את אותיות התורה והתפילה. "צהר תעשה לתיבה" משמעותו, שיש לבטא אותיות אלה בחיות, המורה על פנימיות הרצון.

בכוח עבודה זו של 'רצה' (רצון), מהפכים את ה'צרה' של הצר הצורר ל'צהר', המורה על גילוי אור רב (צוהר מלשון צהרים, שאז זורחת השמש בכל תוקפה).

זהו שכתוב (ירמיהו ל), "עת צרה היא ליעקב וממנה ייוושע". כלומר, לא זו בלבד שיינצלו מן הצרה, אלא שמתוך הצרה עצמה יצמחו הישועה וההצלה.

(כתר-שם-טוב - הוספות, סימן ח, דף ו)

בוא אתה וכל ביתך אל התיבה (ז,א)

"בוא אל התיבה" - הידבק באותיות הקדושות של התורה והתפילה.

האדם טרוד בענייני היום-יום ובעול פרנסת ביתו. יש אפוא חשש כי טרדות אלה ישטפוהו כמי המבול. העצה להינצל מזה היא להידבק באותיות התורה והתפילה, ובזכות זה ייושעו "אתה וכל ביתך" בכל המצטרך.

(כתר-שם-טוב - הוספות, סימן י, עמ' 12)

* * *

הבעל-שם-טוב אומר כי יש 'להיכנס' אל תוך תיבות ואותיות התורה והתפילה. 'כניסה' זו מה טיבה?

על כל אחד ואחד לחקוק בכוח זיכרונו תיבות של תורה (תורה שבכתב ותורה שבעל-פה) ולהיות בקי בהן. בפרט משנה - אותיות 'נשמה', ותניא - אותיות 'איתן'.

צריך לחזור ולשנן אותיות ותיבות אלה תמיד, בכל רגע פנוי: בעלי עסק - בעת עבודתם; יושבי אוהל - בזמן שהם נחים מלימוד עיוני. אלו ואלו - בעת הילוכם ברחוב לצורך ענייניהם. ומשנה חשיבות לזה לפני השינה - כדי להירדם מתוך דברי תורה.

אותיות התורה והתפילה הן מגן והצלה גם מפני שטף ה'מים רבים' של המחשבות-הזרות, ובכוחן לטהר את הנפש ולפוטרה מעונשים של חיבוט-הקבר וכף-הקלע.

(ספר-המאמרים קונטרסים, חלק ב, עמ' 686)